

о. АНДРІЙ МЕЛЬНИК

**ПОЯВИ БОГОМАТЕРІ
В ЛЮРДІ І В УКРАЇНІ
ТА ЇЇ ЧУДА І ЛАСКИ**

ФИЛАДЕЛФІЯ 1954

о. АНДРІЙ МЕЛЬНИК

**ПОЯВИ БОГОМАТЕРІ
В ЛЮРДІ І В УКРАЇНІ
ТА ЇЇ ЧУДА І ЛАСКИ**

ФИЛАДЕЛФІЯ 1954

Ніщо не противиться виданню.

Рівергед, Н. Й., 5. липня 1954.

o. Едвен Мацелюх
Делегований Цензор

Ч. 1475/54. О.

Дозволяється видати.

Філадельфія, Па., 7. липня 1954.

† **БОИСТАНИН**
Архiepиcкoп
Апocтoльcький Екзaрх

Непорочне Зачаття Пречистої Діви Марії

І. Ч А С Т И Н А

ДІІ ЗЯВ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІІ І ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ БЕРНАДЕТИ

І.

Читаємо в св. Письмі „Старого Завіту” пророче слово Бога: „І положу ворожнечу між тобою і невістою, між твоїм і її насінням; вона зітре твою голову, а ти будеш наставати на її п'яту”. (1. Мойс. III 9-15).

Це сталося після гріху Адама й Еви.

В цих словах криється, з одного боку, проклин, що кинув Бог на сатану і його грішне діло, а з другого боку — протоевангельське пророцтво, що появиться на світі нова невіста, побідителька сатани, зоря людської надії.

Прийде на землю Діва — Обручниця св. Духа, що замирить Бога з чоловіком, небо з землею. Бог мав її в Свому пляні від віків. Вона має стати вістункою нового життя, має знищити діло сатани в раю та стати зорею ласки спасіння і пробачення. Бог заповідає боротьбу між тією невістою і сатаною.

Св. Євангеліст Іван бачить цю невісту на небі перед всяким сотворенням. Він каже: „**Ось** появилася великий знак на небі: Невіста одіана сонцем, під її стопами місяць, а над її головою вінець з 12-ти зір.

І появилася другий знак на небі: ось, великий червонокровний змії з 7 головами і 7 рогами, а над його головами 7 корон. А його хвіст тягнув третю частю зір неба і кинув їх на землю.” (Об'явл. Ів. XII, 1-14).

Заповіджена Богом боротьба почалася. Особливо жорстоко виступає вона в житті людини впродовж істо-

рії. Два табори змагаються: зло наступає на добро. Диявол запряг до боротьби гріш, силу, науку, розкоші світу. Він знає, чим можна завоювати людське серце. Він змагає до того, щоб погубити людські душі. Часто виступає підступно, але на те, щоб заманити людські душі; він користується брехнею, обманом. Диявол виступає як вістун гордості, ненависти і зависти.

Предказана в раю невіста переможе його, поверне людині ласку і започаткує нову еру в історії людства, Пречиста, непорочна, лелійна Цариця неба і землі виступить як Діва і одночасно як Мати, не втрачаючи Дівства. Цей привілей ласки одержала з рук Небесного Отця перед віками:

„Я вийшла з уст Всевишнього . . .

Я була на початку доріг Божих перед всяким сотворенням”. (Екл. 24, 5).

І Вона виповнила свою ролю як Співспасителька вірно, вповні в історії людства. Христова Церква від пра-християнських часів вважала Її Пречистою, Непорочною, охороненою від первородного гріха.

Були в історії християнства часи, коли то ворог Діви Марії Несторій відмовив Їй права до титулу „Богородиці” і назвав Її „Христородицею”. Та ефеський собор (431 р.) його осудив. Від того часу Церква не мала таких сміливих і впертих ворогів Марії як Богородиці. Аж в новіших часах в ХІХ столітті почалися наступи на Церкву, а слідом за тим і на Пречисту Марію як Богородицю. І тому Святіший Отець Папа Пій ІХ, в імені Христової Церкви проголосив 8. грудня 1854 р. цілому християнському світові торжественно, що Пречиста Діва Марія від моменту свого почаття була охоронена від первородного гріха через особливу ласку. В той мент проклямації Її Непорочного Зачаття задзвонили всі дзвони святого міста Риму, розголошуючи далеко цю вістку.

Таку правду віри — догму проголосила земля. А небо, чи мовчатиме? Ні!

І та торжественна хвилина, коли небо сказало своє слово, наріла 11. лютого 1858 р.

Як колись вибрав Всевишній покірну Діву Марію в Назареті на Матір Спасителя, так і до цього великого діла в історії християнства покликуює теж покірну, незнану світові людської мудрости 14-літню дівчинку, пастишку з Люрду.

„Ось Мати Твоя!“ — сказав колись Христос, розлятий на хресті, передаючи Її всьому людському родові, усім дітям цього світу.

Христос знав, що діти потребують матері. Бо лише правдива мати бажає дітям непроминаючого добра. Скарбом для матері є її дитина, а скарбом Пречистої Диви є наші душі, куплені ціною Крови Її Сина. Своєю опіку проявила Б. М. чинами-чудами на світі. Немає краю на землі, немає народу, де не було б чудодійних місць Марії. І св. Апостоли Її за таку ласкаву Матір знали і вважали і перші на світі християни кликали „Мати милосердя“, „Мати любови“, „Мати єдина“.

І в житті Христової Церкви показалася Вона дійсною, чудодійною Матір'ю, про що свідчать між ін. і події в Люрді.

*

В містечку Люрд в Піренейських горах, близько границі по франц. боці, над річкою Гав, є Массабельські гори а в них печера, загально звана Гротою, висока на стільки чоловіка.

В цьому містечку жив бідний мельник, Франц Субіру, чоловік чесний, релігійний. Не був він власником млина, лише його арендував. Втративши посесію млина, попав у велику нужду. Був приневолений ходити на звичайні роботи та це не вистачало на удержання численної родини. Одною з дітей була Бернадета, народжена 7. січня 1844 р.

Її мати була жінка релігійна, лагідної вдачі, покірна, але слабого здоров'я. Коли попала в тяжку, затяж-

ну недугу і не могла спромогтися на прогодування своєї численної родини, віддає Бернадету на виховання до своїх племінників, що перебували в сусідньому селі Бартре. Там навчилася Бернадета молитви і всіх правд віри. Коли піросла, пасла вівці, ягнята. На пасовиську відмовляла щоденно рано, вполудне і ввечері на голос дзвінка „Ангельський привіт”. В моменті, коли обзивався дзвін на церковній вежі, падала на коліна і відмовляла з Богородице Діво. Так робила щоденно, доки не залишила цю місцевість.

В 14. р. життя повертається до Люрду, до своїх родичів.

11. лютого 1858 р., в четвер перед Великоднім постом, в 11. год. передполуднем післала її мати враз з сестрою по хворост до ліса в околицю массабельських скель. Сповняючи волю матері, переходить ріку Гав, скидаючи взуття. Тоді спостерегла позаду в печері якийсь дивний шум. А була тоді 12 година вполудне. Якраз задзвонили на „Ангел Господень”. Нараз печера заясніла світлом, яснішим за сонце, а в ній з'явилася якась Особа-жінка в білій як сніг шаті, перепоясана синьою шарфою. Держала Вона в руках вервицю, а на її ногах-стопах видніли червоні рожі. Бернадета, клячучи, відмовляла з тією незнаною особою в печері вервицю.

По відмовленні вервиці незнана особа спустила свої очі на Бернадету і радісно усміхнувшись, зникла, а за нею розплилася й ясність.

І знову ця печера стала темною, як і передтим. Погляд незнаної особи був такий чарівний, що Бернадета не могла відступити від тієї печери. Затоплену в молитвах Бернадету обсервувала молодша її сестра враз з однією подругою. „Дивися — каже сестра до приятельки, вказуючи на Бернадету — вона молиться. Вона нічого не знає, тільки молитися. Це теж помисл, прийти і молитися. Лишім її в спокою, бо вона нічого не вміє, тільки молитися!”

Ось яку опінію мала Бернадета в своїх сестер і подруг.

Після цього зближаються до неї і питають, чому вона така мовчалива, чому скривається з чимсь. Незабаром признається Бернадета спершу сестрі, а потім матері, що їй об'явилася якась нечуваної краси особа. Вона починає тужити за цим моментом. Та її мати думає, що це підступ диявола і наказує їй туди ходити. В покорі приймає наказ матері, однак почуває в собі якусь нестримну тугу за печерою (гротою), за цим видінням. І починає молитися до Непорочного Зачаття.

Забажала цього видіння, як колись апостоли на горі Тавор в час Переображення Ісуса, де блиск і радість неба їх так осяяв, що закликали: „Господи, нам тут добре. Ми тут побудуємо три шатра: одно для Тебе, друге для Мойсея, а третє для Іллі”.

Бог хоче збудити приспану в душі віру, розпалити в заопаних серцях вогонь любови, навернути грішників, укріпити праведників на праведному шляху. І вибирає покірних, погорджених людей до ведення грішного світу. До таких місій покликає Боже Провидіння за оруддя особи, покірні духом та чисті серцем.

І Бернадета стала таким оруддям в Божих руках.

Вона тужить за такою хвилиною щастя. Ще раз хоче бути щасливою на розмові з Особою нечуваної краси.

Вістка про появу в печері поширилася на весь Люрд. Переходить вона з уст до уст, з хати до хати. Питають Бернадету про всі обставини появи, на що все однаково відповідає, не змінюючи нічого, що бачила.

Неділя, 14. лютого

Мати Бернадети відкликкала свій наказ і дозволяє відвідати печеру. Бернадета іде зі своїми подругами до печери. Її подруги беруть зі собою **свячену воду**, щоб в разі появи покропити цю незнану Діву і спитати:

„Якщо Ти від Бога, то наближися, якщо від злого, то віддалися”!

Пристають до цієї печери-готи. Клякають до молитви. Глядять на Бернадету. Її лице міниться, очі спрямовані в одно місце. „Бачите її?” питає Бернадета. Та вони її не бачать, зате спостерігають велику зміну на обличчі Бернадети.

Щось подібне діялося в серцях двох учнів, що втікали з Єрусалиму до Емаус. Заявляють, що їх серця горіли любовю до Воскреслого Христа, хоч Його не пізнали, а коли Його пізнали при благословенні хліба, запалали вогнем любови і жертви.

Одна з подруг подає Бернадеті воду, якою кропить Особу, що появилася, зі словами: „Якщо Ти від Бога, то наближися, якщо Ти від злого, віддалися!” Нараз бачить, як ця Особа з ангельським усміхом наближається у повітрі і починає разом з нею відмовляти молитву. По молитві зникає, а з нею ясність в скалі. Видіння скінчене. Бернадета запалала радістю до цієї особи.

Поголоска про появу доходить від невчених до вчених.

При переслухуванні підставляють Бернадеті різні думки, різні обставини появи цієї особи хотіли б змінити, та вона вперто подає так, як воно було. Боже Провидіння завжди послуговувалося такими невинними і чистими серцями в своїх плянах.

Такою післанкою в руках Божих була Бернадета і виступала якраз в час великанської духової кризи у Франції. Вона вбога, простодушна, глибока серцем, хоч розумом незначна.

У свій час висловив Христос Свому Вітцеві радість і вдячність за вивищення простодушности і скромности та покірливости сердець. Він закликав: „Визнаю Тобі, Господи неба і землі, що Ти затаїв багато перед розумними і премудрими та відкрив їх простодушним!” Радіє Ісус з такого порядку на світі, що

гордість життя понижена, а покора в очах Всевишнього вивищена.

III день появи (II. день посту) — 18. лютого

За дозволом родичів вибирається Бернадета до печери. Радіє з кожним кроком, що йде до Божого місця. Туди тягне її якась нестримна сила. Йде в товаристві кількох дівчат. Беруть з собою **поблагословлену свічку**. Приступають до печери. Крім свічки взяли чорнило, папір, перо, щоб на випадок появи записати появу, та її причини. Клякають разом з Бернадетою у стіп печери. Нараз Особа являється. **Засвітили першу свічку**. Незнана явилася серед більшої ясности, як давніше. Бернадета подає папір, перо, чорнило і прохає написати чого собі бажає, та дарма — не дістає відповіді.

Приходить IV. поява: 19. лютого (п'ятниця)

Бернадета іде в товаристві своєї матері і тети до гроти. Застали вже на місці до 100 людей. Бернадета клякає і бере до рук вервицю. Нараз являється незнана ще з імени Особа і починає з Бернадетою відмовляти вервицю.

Лице Бернадети ясніє, душа радісно розмовляє з надземною Особою.

Мати і тета затоплені в надприродному явищі. Зібрані люди кличуть: „Яка вона гарна, яка чудесно гарна!“ — вказуючи на Бернадету... Після зяви Бернадета чується щаслива. Та одночасно розкажує, що коли вона була затоплена в молитві перед гротою, чула якісь демонські голоси, що видобувалися з землі і хотіли перешкодити їй в час молитви.

V. поява: субота (20. лютого)

Біля печери зібралося до 500 людей. В 7. год. вранці надходить Бернадета з своєю матір'ю. Являється Діва і поручає їй відмовляти тайну молитву, якої вона не сміє

зрадити. Всі подивлялися її обличчя під час екстази. Виглядала, як янгол.

VI. поява: неділя (21. лютого)

На місце появ прийшло понад тисяча людей. Нічого тут не бачили крім Бернадети, зате відчули серцем, що тут діється щось незвичайне. Не бракло тут й ворогів. Говорили: Бернадета говорить неправду, ошукує людей. Треба покласти край всяким поголоскам про надприродність явищ. Поза природним світом немає нічого надприродного, духового. Таких ворогів мав колись Христос і має їх сьогодні. Колись кликав: „Якщо не хочете вірити в мої слова, вірте моїм ділам!” І творив чуда, якими завоював розуми світу, полонив серця.

І тут, в Люрді, найшлися такі вчені, що не відкидали без розслідування справи, яка стала на порядку світу.

До таких належав лікар, д-р Дозу, президент суду, кілька судових урядовців, адвокат д-р Ляссер. Д-р Дозу, д-р Ляссер, деякі урядовці брали участь у відвідуванні печери.

Зате духовенство стояло на боці, обсервуючи подію здалеку. У проводі ворогів стояв командант місцевої поліції, інспектор поліції і бурмістр міста Люрд.

Не довго тривав спокій. Почалось переслідування. Сотки безбожників почали висмівати, грозити тим, що ширили культ неznаної з імени Особи.

Так Бог хотів, щоб ця історія перейшла пробу вогню злоби, прийняла всі напасти і напади противників, щоб вся армія безбожництва виступила на поле бою з Богом, з Його справою і після змагань програла.

Лікар, д-р Дозу, був свідком IV появи. В хвилі появи Бернадета паде на коліна. Запалену свічку держить у руках. Вона спочатку гасне, але в одному моменті сама запалюється. Д-р Дозу перевіряє її пульс і стверджує нормальність, бачить її в примерклому стані, хоч

спостерігає величезну зміну на обличчі. І цього не міг пояснити людським способом, наукою.

Пречиста Діва Марія починає посуватися в глибину печери і сумним поглядом кидає по всій землі. На її обличчі зарисовується великий смуток, жура.

Бернадета посувається щораз ближче скали, печери і питає її про причину смутку. „**Молися за бідних грішників! Молися за хворий світ!**” По тих словах прояснюється її обличчя, немов на знак, що тут попливуть молитви до Божого трону за навернення грішників. Тут засновується престіл Божого милосердя.

Вилікувати недужого з різних хворіб далеко легше, як вилікувати грішника, гордого недовірка, повернути його до віри.

Навернути до віри — це значить пізнати себе, свій стан душі, свою наготу, свою обмеженість в таїнствах життя. Вже стародавній грецький мудрець Сократ кликав: „Пізнай себе!” А Ісус всі свої науки спрямовував до того, щоб люди вглянули в себе, в свою душу, пізнали себе такими, якими вони є, бо аж від того часу пізнають в собі царство Боже, відродяться до нового життя, життя ласки.

Свічка згасла, як вже вище сказано, але моментально запалюється знову з віддалі від сусідньої свічки, яку світила її подруга. Цей факт викликав велике враження на д-ра Дозу. Він слідить явище невтомно. Він думав, що Бернадета запала в сомнабулізм чи в гіпнозу. Та обяви подібних хворіб проявляються в цей спосіб, що члени тіла хворого штивніють, мертвіють, настає втрата притомности, брак свідомости. В час її молитви бере її за руку, та завважує, що рука зовсім свободна, вільна від повищих об'явів, пульс бє нормально, є притомність ума.

Бернадета починає посуватися на колінах аж під печеру. Сльози зросили лице незнаной Пані. Сумно глянула по землі.

„Що Тобі є, моя Пані, що маю зробити?” — питає Бернадета.

„Молися за грішників!” — відповідає Пані.

Не каже їй молитися за недужих, калік, темних, глухих, але за грішників. Бо дійсно, з усіх нуждарів світу, найнужденнішими є грішники, що втратили небо. Як колись Рахиль плакала за невинними дітьми, що їх мордував Ірод, так Пречиста Діва не може дивитися на страшну вічність грішників, бо ж Вона свідома, що Її Син всіх відкупив ціною Своєї Крови. Поява зникає. Пані, відходячи, весело залишає печеру. А це знак, що тут плистиме молитва за грішників і багато безбожників вернеться до Бога.

Слідство поліції

Неділя — це день слідства з боку влади. Збирається трійка впливових людей в міському ратуші: цісарський адвокат Діту, комісар поліції Жакоме і бурмістр Лякаде.

По вечірні комісар поліції разом з поліціантом Калле забирає Бернадету на поліцію на переслухання. В час переслухання був випадково приявний урядник Естрад.

Комісар був з початку милий, приятний. Списав всі генералія. Подала, що зветься Бернадета Субіру, що має 14. рік життя, була до цього року в Бартре в своєї тети, де пасла вівці і ягнята. Потім почала описувати появу незнаной Діви і заявила, що має обовязок приходити 14 днів на місце печери. Списавши протокол, комісар почав відчитувати його і неправдиво подавати її звітування: Бернадета зізнала, що ця Діва мала 16-17 років, а комісар записав 19-20, а дальше, що була одіта в синю сукню, опоясана білою шарфою, а вона зізнала навпаки: біла сукня опоясана синьою шарфою (поясом). Вона подала, що її серпанок на голові спадав аж до стіп а він навмисне записав фальшиво, немов би її волосся спадало аж до стіп. Коли заперечила цілий протокол, кинувся на неї як лев і загрозив тюрмою. Та вона у відповідь заявила, що не лякається тюрми, ні його погроз, лише хоче, щоб протокол був складе-

ний правдиво та щоб комісар не робив їй перепони у відвідуванні печери-готи, бо вона приобіцяла цій Діві приходити туди 14 днів. В цей час надійшов її батько. Комісар загрозив батькові, що віддасть Бернадету до дому поправи, якщо вона приходитиме до готи. Батько запевняє комісара, що закаже її туди ходити. Спершись на цьому запевненні, комісар відпускає Бернадету додому.

Свідком переслухання був Естрад. Він подивляв її влучні відповіді і правдомовність. Він заявляє комісареві: „Ця дитина або дійсно бачила все те, що описує, або щонайменше вона переконана, що це бачила...” Вона не могла цього навчитися, наче лекцію, бо проста і бідна дитина не могла б таку комедію відіграти. Це виключне. І тут не погодився Естрад з комісарем.

В понеділок, 22. лютого, в оточенні двох жандармів і множества людей прибула Бернадета до готи. Почала молитися, але Діва не явилася. Заплакана верталася додому. Комісар призвав її з батьком і матір'ю до себе. Тут накинувся на них з криком і наказав вдруге приходити до готи і робити заколот.

Тепер іде до цісарського прокуратора порадитися, що має зробити. Вертається незадоволений.

VII. поява: вівторок, 23. лютого

Естрад був приявний в час цієї появи. В пізніших своїх споминах про Люрд описав докладно про скандальне переслідування Бернадети на поліції, відмітив її мужність і правдомовність з одного, а хитрість і злобу комісара з другого боку. Він теж описав докладно подію з 23/2 (VII. появу). Помер аж 1. лютого 1909 р.

Ось його враження на вид екстази (захвату), в яку попала Бернадета, коли зявилася Діва.

„Бернадета впала на коліна, взяла свою вервицю і схилилася глибоко. Але її рухи були без якогонебудь удавання, вона поводитися так природно, немов би пе-

ребувала сама в саїтних притворах церкви. В час, коли пересувала перли вервиці через свої пальці, погляд її спочивав у стіп скелі. Нове тут очікування зарисовувалося в цьому погляді. Нараз піднялася нагло, повна радісного подиву, немов би находилася на другому світі. Промінно блистіли її очі, серафимський усміх грався на її устах і подиву гідний захват розлився на цілому єстві. Вона була немов би напоєна радістю, а її душа, здавалось, тріумфувала. Бернадета не була вже Бернадетою: вона була затопленим в молитві янголом перед троном Ягняти. Мимохіть усі схилили свої голови, і ми, мужчини, глибоко їх до землі приклонили, як клоняться тільки найпобожніші жінки. Не було вже нашого сумніву і всяка охота критикувати відлетіла. Наші погляди скупчилися на скелі, шукаючи візіонерки. Нічого не бачило наше око, однак ми відчували, що тут приявне єство і воно ласкаву мову провадить з дитиною землі... Так часто здавалося — Діва говорить, а Бернадета слухає, її голова дрижить з роскоші і радости. По хвилі, коли скінчилася розмова, почала Бернадета знову продовжувати свою безпереривну молитву на вервиці.

„Ані на мент не відвертала свого погляду від гроти, ані на одну секунду не впав її зір деінде, вона здавалася захопленою захоплюючим видом, що стояв в її уяві. Ніколи в своєму житті я не бачив когось вітаючого з такою радістю, як вітала Бернадета свою Діву. І коли робила знак хреста, то діялось це з такою неописаною честю, що не можу нічого іншого сказати, як тільки те, що такого роду знак хреста робиться тільки в небі. Екстаза тривала приблизно годину. При кінці цього зсунулася Бернадета цілком на коліна біля гроти, там склонилася глибоко побожно до землі, поцілувала землю і потім знову повернулася на своє перше місце. Ще раз розпромінилася блиском, але потім почав надприродний чар уступати і вкінці зник в цілій повні...” Вона встає і вертається до звичайного стану пірнейської дівчинки. Приступає до матері і вертається додому.

„Я тут стояв, як чоловік, що щойно збудився зі сну. Моє оточення не існувало вже більше для мене. Цілий світ нових думок наповнив нутро моєї душі. І не бачили мої власні очі цієї Діви, та зате бачила її моя душа; моє серце слідило її материнське милосердя. О, преблагословенна хвилино мого життя! Недаремно я мучився, щоб цю тайну любови обоснувати, любови, що мене, самолюбного ругателя, прийняла до ласки і мені визначила місце біля Цариці неба. Сорок років мого життя проминуло від тієї блаженної хвилі! І моє чоло вже покрилося зморщками, а я ще завжди питаю себе: Чим я прислужився, що Ти, о Непорочна Діво, мене недалеко себе ставиш! О, Мати! Побілів мій волос, вже схиляюсь до гробу і благаю про Твоє заступництво, про Твою материнську поміч, про ласку, щоб свої гріхи скрив під омофор Твого милосердя. Так, визнаю Тебе, о Мати, і благослови мене ласками, що так багато спливають з блаженної массабельської скали...”

Стільки чуття виявив колишній матеріаліст і богозневажник, а пізніше, по наверненні, ревний почитатель Діви Марії.

Повірення тайни

Бернадета йде до печери. За нею плывуть хвилі спрагнених душ. Біля гроти зявилося, за підрахунком, до 10,000 народу. Являється таємнича Діва. Стає на молитву з Бернадетою. По молитві повірює їй тайну життя, що торкалася її особисто. „**Маю тобі повірити тайну, що лише тебе одної торкається; чи ти прирікаєш мені, що її нікому не виявиш?**” — питає Бернадету. Бернадета заявляє: „Прирікаю!” Цієї тайни не виявила вона за життя на світі. Це мала бути молитва, яку мала відмовляти при дальших появах.

Доручення для священників

А далше каже: „**А тепер, моя доню, іди і скажи священникам, щоб на цьому місці вибудували церкву і щоб прийшли з процесією**”.

Після цього зникла. Бернадета іде цього таки дня до пароха Люрд-Пейрамель і виявляє йому волю тієї Діви. Відповідаючи на питання пароха, що то за Діва являється, і як Вона зветься, Бернадета каже, що багато людей каже, що Вона є Пречистою Дівою. Парох прийняв її відповідь з усміхом і додав: „Якщо та Діва, про яку говориш, є Царицею неба, тоді я вважав би себе за щасливого, що можу причинитися до будови церкви в її честь, але на Твої слова я не можу рахувати і не маю обов'язку повірити тобі. Не знаю, що це за Пані та поки сповнив би я її домагання, мусів би я переконатися, що вона має на це право. Тож зажадай від неї, щоб мені дала докази своєї всемогутності!” Це сказавши, глянув в город і пригадав собі, що Бернадета говорила, що стопи тієї Особи спиралися на кущі дикої рожі, яка росте на скелі гроти. Парох говорить: „То кажеш, що під її стопами є галузки дикої рожі; то ж попроси її від мене, щоб на її наказ ця рожа тепер зацвіла!”

Це було б чудом, бо це діялось в лютім. І так її відправив.

Коли Бернадета верталась від пароха, закидували її питаннями, що за відповідь дав парох. Всі недовірки, як комісар поліції, бурмістр міста і прокуратор суду раділи з відповіді пароха. „Мудрий священник, — говорили вони — потрапив собі порадити в тій баламутній справі... домагання квітучої рожі в цій порі завдав смертельний удар цій... історії, бо це ж не може статися, щоб рожа зацвіла.”

VIII. поява: середа, 24. лютого

Бернадета прийшла до гроти. Тут застала вже багато людей. Ця Діва казала їй наблизитися до скелі і знов повірила їй нову тайну. Після цього закликала: „Покути, покути, покути!” І була при цьому дуже сумна. Бернадета відступає також сумна і заплакана.

Звідси біжить до о. пароха і заявляє йому, що на його домагання ця Діва не дала жадної відповіді, тіль-

ки накликувала до покаяння. Тепер парох поважно замислився. Він починає вірити, що Бернадета стала орудям Божого Провидіння.

ІХ. поява: четвер 25. лютого

Повстання чудотворного джерела

Надійшов вирішний день, день тріумфу правди. Дороги Божі окутані тайною. Тут відслонюються занавіси Божої тайни...

Бернадета приходить до гроти. Здви́г народу великий. Естрад теж присутній в товпі народу. Діва являється. Бернадета попадає в екстазу. В її серці запанувала райська радість. Діва каже: „**Моя доню, ще останню тайну хочу тобі тепер повірити: та її не можеш, як і обидві інші, жодному чоловікові зрадити!**“ Опісля відмовляла з нею вервицю, а потім каже: „**А тепер пий і обмийся з джерела та зїдж зела, що там ростуть!**“ Бернадета почала шукати джерела, та ніяк не могла його знайти. Пустилася до річки Гав та Діва кликала: „**Не там маєш іти; не з Гави маєш пити!**“ — і показує рукою, де криється джерело. Бернадета посунулася трошки далі на колінах, а Діва каже: „**З того джерела маєш пити!**“ І тут починає Бернадета видрапувати джерело, викидаючи камінчик за камінчиком. При цьому спожила кілька рослин, що там росли. Брала теж намул землі до уст і знову сягала рукою в землю. Нараз вигребана яма почала наповнятися водою. І д-р Дозу ствердив при досліджуванні, що сам шукав там джерела, що всюди суха земля і піски залягали підніжжя скали. Він здивовано оглядав джерело.

Тепер настав заколот між безбожниками. Джерело давало і дає безупинно до сьогодні що секунди 1 1/3 л. води, на мінуту 86 л. води, а денно 122,000 літрів.

Пятниця, 26. лютого: 1. чудесне uzдоровлення

Цього дня в оточені тисячів приходить Бернадета до печери (гроти). Приявні: Естрад і д-р Ляссер. Та

цього дня Діва не явилася. Однак Бернадета запевняє, що Вона надалі являтиметься, бо обіцяла їй являтись 14 днів.

Не приходить мабуть тому, щоб показати, що ласка приходить з неба добровільно. Це дар Божий, а приходить тоді, коли Богові подобається. Бог хоче переконати всіх, що це місце ласки вибрав для Преч. Диви Марії. Він засвідчить ділом правду.

І цього дня Бог засвідчив, що це місце ласки.

В містечку Люрд жив бідний каменяр, що від 20 років через нещасливий стріл втратив зір правого ока. Бачив предмети як крізь сито. Він називався Люї Бурієт. Того ж дня йде він зі сестрою до гроти по воду. Тут вмиває око і молиться сердечно про ласку зору. Нараз кричить: „Я виджу!...” Радість неописана. Всі прихильники культу Марії радіють. Його — Бурієта — обсліджує д-р Дозу. Пише букви і каже читати зблизька і здалека та вкінці стверджує моментальне uzдоровлення. І він кличе: „Справді, це є чудо, не оманливе, а справдішне чудо. Клонюсь. Я вірю!” В Люрді великанське одушевлення. Місто сталося великою церквою, а невпинні благодарні молитви, радісні, похвальні пісні лунали день і ніч. Церква переповнена людьми. Сповідальниці люди облягають, а при гроті розлягаються невпинно голосні співи.

До гроти приходять друзі Бурієта подякувати Марії за чудо ласки. Місцеві каменярі роблять басен біля джерела і огорожу довкола печери. Печера в огні світла день і ніч. Але й безбожники не сплять. Хоч чули про uzдоровлення Бурієта, та не вірять і зовуть його обманцем. Деякі з них почали заперечувати його — мовляв — такого чоловіка не було. Така то злоба людини. Щоб не було свідка, треба заперечити його існування.

Субота, 27. лютого: X. поява

Вістка про джерело рознеслася по всьому місті й околиці. Одні сподівались, що це джерело стане вели-

ким пристановищем Божого милосердя і вони не помилялися.

Вони були певні, що здичавіле населення Франції обновилося, перестане зневажати Божі храми, як досі то бувало.

До гроти приступає Бернадета, а за нею посуваються тисячі. Є тут приявний д-р Дозу, а з ним кілька інших лікарів. Всіх тягне цікавість, що буде далі. Та коли Бернадета попала в захват, лікар д-р Дозу **впихає в її тіло шпильку**, але вона навіть не ворухнулася, ані не потекла кров.

Лікар бере гризучий kwas, званий атропіною і заливає її очі, але Бернадета глядить на Діву в гроті преспокійно і немає познач, що на неї діє атропіна.

Д-р Дозу клякає з іншими лікарями і всі, як діти, моляться. Вони бачили, що ніякого знаку не викликала атропіна на очах. І це дивне явище кинуло їх на коліна і казало молитися до Лікарки хворих, що являється в гроті Люрду.

Тепер здобувається д-р Дозу на відвагу і складає перед лікарським світом заяву ось такого змісту: „Тепер не можу заперечити, що це чудо очевидне (цебто — uzдоровлення Бурієта) і хай мені цього мої товариші з лікарського виділу не беруть за зле, що так висказуюсь, бо тут є подія по-людськи невияснювальна, перед якою трудно замикає очі”.

Це саме ствердили три інші лікарі в суді під присягою.

Гарна Діва каже Бернадеті цілувати землю, що й вона робить і звертається до тисячних мас людей, щоб вони робили те саме: „Так цілуй землю за покуту, за грішників!” Її обличчя ясніло, радість душі відбивалася назовні. Повертається додому. Покликають її до суду. Вона просить ігумені монастиря про пораду. В суді заявляє, що мусить являтися коло гроти, бо ще не минуло 14 днів. На цій розправі є теж присутня ігуменя і просить звільнити її від всяких обвинувачень, бо вона не вносить ніякого заколоту в околицю Люрду, вона невинна.

Посадник міста Люрд Лякаде не бачить причини її арештування, бо вона не ширить безпорядку. Хай рішає префект департаменту або сам Бог.

Неділя, 28. лютого: XI. поява

Діва являється і молиться, як звичайно на вервиці. Два вояки, замість усунути Бернадету, асистують їй і роблять порядок, називаючи її постійно святою. Бернадета стояла на розмові з Дівою і молилася, але не сказала нічого про обставини в час появи. Звідсіля пішли всі з Бернадетою до церкви на Службу Божу.

Понеділок, 1. березня: XII. поява

Цього дня приходить до гроти також о. парох. Діва звертає увагу Бернадеті, щоб віддала вервицю своїй приятельці, а взяла свою і молилася на ній. Щойно тепер завважила Бернадета свою помилку і сповнила зараз же волю Діви. По молитві опустила печеру. Нічого нового не сталось.

Вівторок, 2. березня: XIII. поява

В час появи Діва вдруге доручає Бернадеті піти до пароха і просити про будову каплиці, „**Хочу, щоб прийшли тут з процесіями!**” — каже Діва. Після появи йде Бернадета до о. пароха з пропозицією Діви, та він заявляє їй, що цього зробити не може, бо це залежить від єпископа, який резидує в Тарб. І дійсно вибрався до єпископа. Та єпископ заявляє, що справа будови ще незріла до такої маніфестації. Він лякається якого небудь безпорядку. Після повороту о. парох розказав все Бернадеті і казав спитати Діву, коли Вона сповнить його волю, а саме: коли зацвіте рожа у стіп печери.

Середа, 3. березня: XIV. поява

Бурмістр, Лякаде, каже поставити жандармів біля печери для збереження порядку. Були це звичайні ши-

Чудесна поява Богоматері в Люрді (Франція)
св. Бернадеті Субіру 11. лютого 1854 р.

кани, бо ж всі знали, що там досі не було безпорядку. Вороги віри змагають зачинити те, що святе. І цього хватиться безбожня влада.

Четвер, 4. березня, XV. поява

До Люрду прибуло багато війська. Явилось до 20,000 людей. Приходить Бернадета в асисті двох жандармів і стає перед печерою і попадає в захват. Молиться.

Сьогодні минає 14 днів, як їй невідома Діва казала тут приходити. Питають її, що буде даліше. Чи являється Діва даліше, чи ні. Бернадета дає потакуючу відповідь. Ласка милосердя надійшла.

Іван і Кроазина Бугорт мають дворічного синка, Юстина, від народження паралітика. Родичі дитини приступають до джерела, занурюють її у воду і по хвилині витягають. На вид цього підноситься крик: „Шалена! Божевільна! Вбиває дитину!” Напів живого хлопчика приносять додому і кладуть в колыску. Мати виходить на хвилину на двір, дитина зіскакує на землю і біжить назустріч матері, що якраз повертається знову в хату. Побачивши здорову дитину, вона заридала сльозами радості, складаючи подяку Небесній Цариці.

Д-р Пейрус лікував цю дитину надаремно, а побачивши її здоровою, закликав: „Це чудо, це діло Боже!”

Це саме ствердили лікарі: д-р Дозу і д-р Верджез. Вони заявили, що тут немає мови про акти сугестії, бо дволітня дитина її не мала. Подруге: зимна купіль могла радніш принести смерть, як здоровля. Потрете: нагле ходження дитини, від народження паралітика, свідчить, що це діло Марії, Лікарки хворих.

Були тут ще інші уздоровлення Марії Доб, Бернарда Субіє, Юліяна Барон. Іван Крассус вклав спараліжовану руку в джерело, а витягнув її зовсім здоровою.

Четвер, 25. березня: XVI. поява

Світло, золото, срібло складають люди в дарі незнаній ще досі з імени Діви і ніхто не має відваги щонебудь забрати, хоч ніхто не сторожить в печері. Кожний переконаний, що це Божі дари. Цього дня приходить теж св. Бернадета. Дивна Діва являється. Бернадета збирається на відвагу: „Кохана Пані, скажи мені, хто Ти є, як називаєшся?” — За першим разом зява не дає відповіді.

Бернадета питає вдруге та й тепер не було відповіді. Питає втретє і спостерігає зміну на обличчі Діви.

Вона розгортає руки, підносить їх догори, а зір керує до неба, немов дякує Богові, що її вирізняв з-поміж невіст людського роду та дав дар Непорочности і заявляє: „**Я є Непорочне Зачаття!**” Це сказавши, зникає.

Коли Бернадета почула ці слова, звернулася до приявних і проголосила це, що обьявила Діва. Щойно тепер зрозуміли всі, хто є цією Панею чи Дивою. Всі кинулися цілувати скалу, печеру, землю, віддаючи поклін Цариці неба і землі. Залунали голосні пісні і молитви в честь Пречистої.

Бернадета біжить мерщій до пароха і сповіщає, що зайшло. Не розуміла слів „Непорочне Зачаття“. Не то, що не розуміла, але й неправильно їх вимовляла. Щойно парох пояснив їй велику правду Непорочного Зачаття.

Від цього часу парох Пейрамель стався завзятим бойовиком, оборонцем Бернадети, а головно культу Діви Марії.

Цього самого дня пішла Бернадета у відвідини до Естрада, до його сестри і про все їм розказала. Сестра Естрада пояснила їй слово „Зачаття“. Тепер почала Бернадета одушевлятися красою Пречистої і постійно про Неї говорила: „Наша Люба Пані з гроти”, або „Наша Люба Пані з Массабель“.

Тоді Естрад пізнав докладно появу і заяви Діви Марії, а заразом обставини, серед яких появилася і що сповістила. Потім він міг про все докладно описати.

Світлий Понеділок, 5. квітня: XVIII. поява

Тисячі народу спішать на святе місце. Св. Бернадета почула в собі таємний голос, що кликав її до печери. Вона бере з собою свічку і спішить туди. Там, запаливши її, клякає і молиться. Попадає в захват: Підносить очі і руки до неба. Вогонь свічки проходить крізь пальці та Бернадета не рухається. Вона наче в небі на розмові з Богом. Всі тиснуться до неї, щоб подивитися на це небачене явище. Одні кличуть: „Вона горить!” — і хочуть витягти їй з рук свічку.

Другі кличуть: „Лишіть її, вона не чує вогню, заждіть, що буде даліше!”

Лікар д-р Дозу дивиться на годинник і рахує хвилини. Минуло чверть години, як вогонь проходив крізь пальці рук. Коли Бернадета повернулася до нормального стану, всі товпились біля неї, щоб поглянути, чи її руки спалені. Та тут ні сліду з попалення чи попарення. Лікар пробує тепер прикласти запалену свічку до її рук, та вона з криком відкидає її.

Вороги віри не спочивали. Готувалися до наступу. До боротьби з бідною, нелітньою дівчиною, з гротою, запрягли медицину, хемію і насильство.

Та пізніше переконаємося, що медицина не вміла пояснити чудесних uzдоровлень природними способами, хемія, розслідивши воду, не найшла в ній ніякого лікувального елемента, а сила можних світу не повалила діла Марії.

Лікарська комісія

Дня 27. березня відбула лікарська комісія засідання, а потім обслідування Бернадети. В склад комісії, на домагання префекта департаменту, входило трьох лікарів з виключенням д-ра Дозу. Після лікарських обслідувань сконстатовано стан здоровля з таким вислідом: „Молода Бернадета є вповні здорова, не має ніколи болю голови, ані ніколи нервових нападів, їсть, пє, спить — знаменито. Чи тепер обманула прилюдну легковірність? Не можна нічим доказати, що Бернадета хоче звести публіку на манівці. Ця дівчина є з природи дуже податна впливам. Могла стати жертвою галюцинації. Рефлекс світла може теж скерувати свою увагу на гроту... Тож підписані є погляду, що по всякій можливості вона могла мати поворотню екстатичний стан... Недуга, яку ми в Бернадети можемо прийняти, не може абсолютно представляти жадної небезпеки для здоровля дитини”.

Клясичний звіт лікарської комісії міститься в словах: „могла, могла б, мусіла б..”

Цей звіт підписав д-р Валянс, один із трьох лікарів, цей сам, що 20 років пізніше підписав звіт, признаючий чудесні uzдоровлення в Люрді.

„Ніколи не могли ми кинути підозріння на обманство з боку Бернадети; надто ми були цілком заскочені, де ми теж мали не саму візію, але й теж бачили наслідки...” Цебто наявні чуда.

Вже парох Люрду кликав до насильників: „Хіба по моїм трупі...” знищите діло Бернадети.

Дослід води

Другим ворогом Бернадети була хемія.

Префект департаменту, бурмістр, аптикар Лятур з Трі рішили піддати воду під хемічний розгляд, підозріваючи, що вона має в собі якийсь хемічний лікувальний елемент. Це постановлено 6. травня 1858 р.

Професор університету Фільголь у Тулюзі, дослідивши воду, ствердив: „Названа вода має складові частини звичайної води до пиття...”

Це було 7. серпня 1858 р.

Ворожі дії префекта

Між невірними настав заколот. Вони починають мобілізувати свої сили, щоб насильництвом сподіяти огидне зло: закрити гроту й джерело.

Комісар Жакоме, цісарський прокуратор Дітур, префект департаменту барон Массі і міністер освіти Рунялд обєдналися проти массабельської скали.

4. травня наказує префект закрити гроту й усунути всі предмети побожности, як вота й вервиці.

Префект округи починає боротьбу з Люрдом. Хоче вибудувати стайні для своїх коней на давньому цвинтаріщі. Єпископ спротивився. В суді не дозволено йому на збезчещення святого місця тим більше, що воно було власністю Церкви. З гніву і пімсти бере Бернадету на поліцію.

Тут піддають її дослідам гіпнотизера Месмера, але

всі зусилля приспати її — не вдалися. Годі було приспати її гіпнозою!

Хотять її перекупити грішми. „Дістанеш 200,000 франків, якщо виявиш, що це все — чиста видумка, обман”.

Та дарма. Штука не вдається. Бернадета відкидає пропозицію. Стоїть за правдою.

Перекуплюють двох лікарів, щоб вони ствердили, що вона божевільна. Та й це нінащо не здалося.

Закриття гроти

Префект округи наказує комісареві закрити гроту, якщо посажник міста (бурмістр) не схоче цього зробити.

Комісар наказує приходити до скелі-печери під загрозою арешту і кари від 5—10,000 франків. Бернадету заарештували, печеру загородили кратами.

За всі ці диявольські заходи надала безбожна Франція начальникові округи 25,000 франків річної пенсії, а комісареві поліції грошеву нагороду.

Печеру обробовано з усяких жертв і прикрас, джерело закинуто камінням. На випадок опору стояв готовий до виступу швадрон кавалерії в Тарб.

Становище пароха

По нараді з прокуратором ідуть до місцевого пароха засягнути його гадки. Він каже: „Бернадета є невинна! Хіба ж пан прокуратор при всіх протоколах, які переводив, не найшов найменшої причини до того, щоб її судово прикликати до відповідальности і ви є певні тієї гадки, що в цілій Франції не знайшовся б ані один суд, який не признав би невинности цієї дитини, ясної як сонце!”

„Та тут суд не входить у цю справу”, — каже прокуратор — „лише префект, який на підставі лікарського оречення, немов би Бернадета хворіла на божевілля,

хоче її відіслати, куди слід, для її власного добра, щоб там її вилікували”.

А парох відповів на те: “Це якраз є найогиднішим переслідуванням, безборонної істоти, гіршим від усяких судових доходжень, прикритим маскою права і доброзичливості для невинної жертви. Якщо єпископ і духовенство не забрали голосу, то тому, що знають, що Бернадета є при здорових змислах і розумі. Пан префект не має жадної причини арештувати Бернадету”.

„Та це є законне“ — каже прокуратор.

„Але ж це є несправедливе“, — каже парох.

„Як священик і декан Люрду-міста, належу до всіх, головно до бідних і немічних. Якщо б хто зі зброєю в руці хотів кинутись на котресь дитя за його побожність, боронив би я його без уваги на небезпеку власного життя. Знаю обовязок доброго пастиря і відповідно до цього поступлю, хоч би тим нападаючим чоловіком був сам префект, а його зброєю негідний закон”...

„Щодо печери, може пан префект на основі свого права і своєї побожності позбавити її всього, що там численні паломники з почитання Пречистої Діви склали в жертві... Кажуть, що в Тарб стоїть у поготівлі швадрон кавалерії, щоб у випадку потреби вмашерувати до Люрду. Хай краще ті вояки зсядуть з коней і остануть на місці, бо, хоч тут будуть зранені серця і збурені уми, але мої люди мене слухають; однак якщо буде відпущене військо, тоді я ручу за спокій”.

Після тієї розмови відійшли в задумі. Почувши гадку місцевого пароха, бурмістр міста замислився над його висновками і не хотів піднятися того завдання: арештувати Бернадету.

Відписав префектові, що супроти розбурханих умів не може тепер виконати цього доручення і що радніше сам зрезигнує з свого уряду, як мав би до цього свою руку прикласти. Зате комісар узявся ревно до цього огидного діла: **знищити діло Марії.**

Божий палець

Хоче перевезти всі речі з-під печери, але ніхто не хоче позичити воза і коней, дарма, що він обіцяє за фіру 30 франків.

Одна жінка з поблизької кузні позичає свій віз із кіньми для грабунку людських жертв за 30 франків. Треба було сокири. Один робітник подає. Жінка, що дістала 30 франків за фіру, паде на другий день із шпихліра і, поломивши собі ребра, вмирає. Робітникові впав на ноги дуб і поломив йому обидві ноги. Божий палець діткнувся грабіжницьких помічників.

Але всі ті заходи даремні. Люди горнутья туди масово щоденно, молятья, співають пісень, складають жертви, вота. Хоч бачили те безправне насильництво, проте зберегли спокій. Ночами брали воду, приходили туди каліки, хворі, темні, німі.

Безбожництво якийсь час ликувало. Безбожницькі часописи безчестили святе місце.

16. липня 1858 р.: XVIII і остання поява

Цього дня являється Мати Божа. Бернадета попала в екстазу, що тривала чверть години. Пречиста появляється в чудовій красі. Бернадета, радіючи, кличе: "Ось Вона! Ось вітає нас! Сміється!" Ця хвилина — це була райська хвилина для Бернадети. Пречиста зникла без прощання. Це знак, що Вона там чуватиме і шукатиме бідних грішників та буде Лікаркою хворих.

Цісар відкликає заказ

Не довго ликував диявол зі своїми прислужниками. Вістка дійшла до цісаря Наполеона III. Сам цісар їде до Біяріц коло Люрду. Архиепископ з Ош де Саліні представив цісареві справу в правдивому світлі. Наслідок був такий, що цісар, після розгляду справи, відкликав своє розпорядження і наказав відкрити джерело й печеру та скасувати заказ вступу до неї. До такого вирі-

шення причинилось чудесне uzдоровлення сина Наполеона — Людвика. Бурмістр міста оголосив цісарське розпорядження: “Горожани! Надійшов гаряче ожида-ний день! Наша розвага, наша витривалість, наш віра і відвага нарешті перемогли!” А комісар поліції заявив так: “Ніхто більше від мене не болів над тими перешко-дами, які ставляли Вашій побожності, але на жаль, я му-сів виконати вищий наказ!”

Радість людей годі описати. Товпи народу біжать до скелі з піснями на устах.

Єпископська комісія

Дня 17. листопада 1858 р. приїжджає до Лурду єпископська комісія з 9 духовними, з лікарями, фізиками, хеміками і геологами. Почалося слідство.

Переслухано Бернадету, ствердили її ангельську скромність, щирість. Вона розказала все від початку. Була при цьому спокійна і давала всім членам комісії влучні відповіді. Коли дійшла до моменту, де Пречиста Діва заявила перед світом: „Я є Непорочне Зачаття”, зворушена і захоплена видом Богоматері, виглядала наче ангел. Всі приявні були зворушені. Голова комісії піднявся на рівні ноги і спитав, чи може присягати, що все сказане є правдою? Вона сказала спокійно, рішуче і достойно: „Так є, я присягаю на це!”

Після цього відійшла комісія до массабельських скель, до гроти (печери). Оглянули природу гроти, роз-слідили хемічно воду джерела, геологи дослідили зем-лю з усіх боків і нічого підозрілого не знайшли.

Також дослідили 8 чудесних uzдоровлень, прото-колярно, під присягою uzдоровлених чи їх родичів та лікарів, що лікували їх недуги перед uzдоровленням.

Списані протоколи доручено єпископові. Він ждав ще 4 роки і щойно 18. січня 1862 р. проголосив пастир-ським листом, що признає всі обявлення за дійсні і всі чуда за правдиві та закликає всіх вірних своєї дієцезії складати жертви на будову церкви над цією скалою.

Ствердження проф. Верджеза

Ще в час слідства були переслухані д-р Дозу і професор Верджез. Цей останній був глибоко зворушений, коли йому свого часу предявили всі звідомлення про уздоровлених.

Він поділив всі уздоровлення на три частини:

1. Уздоровлення, що безумовно мали надприродний характер і були віродостойні.

2. Уздоровлення, що були справді високоправдоподібно правдивими чудами, але можна було тут дещо пояснити наглим природним способом.

3. Уздоровлення, повні подиву, але науково можна б їх пояснити.

Висновок досліджень сформулював в словах:

„Кинувши оком на тих 8 уздоровлень, ми заскочені легкістю, швидкістю і певністю, з якою слідували. Вони нівечать просто всі наукові методи лікування і провалюють все, що проповідувала наука. З найстаршим, найглибшим, найвпертішим злом видаються вповні ігрою і кпинами. Таємна, але й теж пориваюча сила приготавляє, порядкує, еднає всі до лікування потрібні обставини в подиву гідний спосіб. **Ті зявища лежать поза порядком природи і переступають силу людського духа.** Нечуваний орудник (вода до пиття), а великанські успіхи. Поєдинчість орудника, а які ріжнородні недуги! Найкоротший спосіб наглого уздоровлення, хоч давніше передова наукова метода лікування безуспішно проминула. Тривале нещастя, **наглий зворот до здоровля...**”

А перед своєю смертю склав заяву: „Якщо мене хтось спитає, що я бачив в Люрді, можу йому відповісти: **Я бачив Палець Божий, і чудо побачив.** Я бачив природну воду, без лікувальної сили, яка перевищає всі сили природи. Я бачив, що та вода все лишалася такою силою, а однак найбагатіша ріжнородність викликувала нечувані діяння: жниво було велике, надмірне і мабуть безконечно видиме. **Воно продовжалося під доглядом**

вченого дослідника, що постійно чував при гроті. Там, в Люрді, є тривале чудо!”

Таку заяву склав проф. Верджез 20 років пізніше, перед смертю.

Дальше життя і смерть Бернадети

Що сталося з Бернадетою?

Вона вступила до монастиря Чина Сестер Любови в Невер в 1866 р. як сестра Вернарда-Марія, а в 1867 р. стає сестрою. Її зайняттям були звичайні роботи в монастирі, хоч була слабкого здоров'я. Коли попала в тяжку недугу, не нарікала.

Перед її смертю приїхала ще раз єпископська комісія під проводом самого Єпископа 12. XII. 1878 р., щоб її переслухати. Відчитано давніший протокол, а Бернадета ще раз потвердила свої давні зізнання. Хворим, але радісним голосом закликала: „Я її бачила, я її бачила!...”

Вмирає 16. квітня 1879 р. в 35 році життя в 3 год. по полудні. Це було саме в четвер, в свято Покровителя св. Йосипа.

Вмираючій явилася Матінка Божа і кликала її до себе. Коли поручали перевести її до джерела в Люрді, відповіла, що воно не для неї повстало, але для людей.

Останні її слова: „Пресвята Маріє, Мати Божа, молися за мене бідну” — при численно зібраних сестрах і священниках.

Її тіло лежало 3 дні і люди могли його відвідувати. Люди прикладали хрестики, медалики, вервиці, образки до її рук і ніг.

II.

ЧУДА І ЛАСКИ ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ

В 550-річчя появи (1908 р.) почався беатифікаційний процес, який закінчено аж в 1925 р. Дня 14. квітня того ж року проголошено її блаженною, а 8. грудня 1933 року святою. Її тіло спочиває в нетлінному стані в церкві Чина СС. Любови в Невер, Франція.

Похорон був величний. Її ховав сам єпископ.

В 1864 р., 4 квітня, зібралися величезні маси народу в числі коло 60,000, щоб перейняти в посідання цю массабельську скалу-печеру, на власність Церкви і посвячення статуї Богоматері, яку вирізьбив найздібніший різьбар Люрду.

Процесійний похід відбувався велично. Префект, бурмістр і комісар поліції вдержували лад і порядок, радіючи з такої хвилі. На переді стояло військо, за ним ішли Марійські Братства, всі місцеві товариства, Чини жіночі й чоловічі, яких 400 духовників з єпископом у проводі.

Та не було між ними в поході Бернадети, улюбленої дитини Марії. Надаремно шукають її людські очі. Вона лежала тяжко хвора в ліонському шпиталі. Чому ж так сталось? — питає хтось...

Так хотіло Боже Провидіння: усунуло її з людських очей може тому, що в процесії були б раднійш їй віддавали честь і поклін, замість Діві Марії. Мабуть були б падали до її стіп, цілували її одержу, а через те була б захитана покора Бернадети.

І мабуть тому післав Бог недугу. Недуга захопила й місцевого пароха з Люрду, о. Пейрамалю, який по Бернадеті найбільше прислужився цій справі.

Мати Божа Неустаючої Помочі

Дня 2. і 3. липня 1876 р. здвигнули там на скалі величну базиліку в честь Непорочного Зачаття Матері Божої. Понад 100,000 народу й коло 3,000 священників брало участь у посвяченні базиліки. Того дня Папа Пій IX. вислав двох кардиналів: один посвятив базиліку, а другий поклав золоту корону на голову Пречистої.

Французька влада повела залізничу лінію до Люрду.

В час посвячення базиліки **була чудесно уздоровлена вмираюча дівчина Фільомена з Анжу.**

При джерелі в Люрді повстала клініка зі шпиталем, де приймають до сьогодні хворих і перевіряють недугу, а після евентуального виздоровлення перевіряють чудесність уздоровлення.

Там списують відповідні протоколи. Є там також лікарська комісія, що все найдокладніше перевіряє: стан здоров'я хворого перед прибуттям до клінічного шпиталю і після виходу, чи чудесно уздоровлений, чи ні!

Після появи Матінки Божої слідували Її чини-чуда: чудесні uzдоровлення.

Вони потвердили, що Бог і його Мати чувають поза межами цього світу, що створили джерело ласки і милосердя в краю (у Франції), де невірство дуже поширилося. Там мала стати і в дійсності стала Мати Божа Лікаркою хворих на тілі й на душі. Скількивилікувала чудесно хворих на душі (безвірників) — один Бог знає. Скількивилікувала чудесно хворих на тілі (з різних тілесних недуг), люди знають, бо списували від початку і списують далі протоколи з хворими. А скільки uzдоровлених поза Люрдом, поза Францією, що їх годі було втягнути в клінічний реєстр — один Бог знає.

Матінка Божа лікувала чудесно з різних недуг: темні, глухі, глухонімі, сухітники, хворі на рака, каліки, прокажені.

Деякі хворі приїжджали туди кілька разів, поки чудесно виздоровіли. Лікарська комісія приймала передовсім тільки нагло uzдоровлених.

А скільки було таких, що не піддалися лікарським обслідуванням, а були uzдоровлені чи то в Люрді, чи поза Люрдом — і в інших краях — від переданої води з джерела в Люрді, чи за посередництвом молитов до люрдської Богоматері.

Подам деякі факти uzдоровлень і загальну статистику чудесних uzдоровлень.

З лікарського бюро при клініці в Люрді подають ось що:

До 1925 р. зареєстровано 4,500 uzдоровлених.

Між 3,500 uzдоровленими було 265 нервово хворих, 650 сухітників, 497 — органи травлення, 87 — недуги серця, 146 — віддихові органи, 47 — болі міхура, 128 — крушіння костей, 464 — мозкові недуги, 113 — недуги костей, 168 — хвороби членів, 36 — шкірні недуги, 104 — пухлина, 113 — ревматизм, 17 — рак, 44 — відкриті рани, 48 — темні, 31 — глухонімі й інші.

Є багато uzдоровлених, яким купіль нічого не по-

могла, та за те під час процесії з Найсвятішими Тайнами недужі нагло вставали. Син цісаря Наполеона — Людвик, скупаний у воді Люрду, нагло виздоровів.

Від 1896—1898 рр. з 54 хворих на легені було **22 чудесно уздоровлених**.

Джулієта Форет нагло уздоровлена з недуги легенів. Протестантський лікар проф. д-р Ріон навернувся, переконавшись про чудесний випадок. Навернувся теж брат уздоровленої — інженер.

Ірма Монтреіль з Кале: легені були знищені вже до половини. Нагло стала здорова — 1892 р.

Джуліянна ф. Брїве уздоровлена чудесно в 1899 р. з туберкульози. Лікувало її безуспішно 6 лікарів.

Наведемо статистичні дані уздоровлених з лікарського бюро при клініці в Люрд. Як збільшувалось число лікарів, підписували протоколи про чудесні уздоровлення, свідчать такі дані: в році 1890 — 27 лікарів, 1891 — 36, 1892 — 120, 1893 — 109, 1894 — 169, 1895 — 177, 1896 — 202, 1897 — 211, 1898 — 200, 1901 — 328, 1907 — 347, 1908 — 624, 1931 — 800.

Всі лікарські протоколи передруковують у „Jurnal de la Grotte“ і „Annales de Lourdes“.

Понад 10.000 лікарів усіх країв склали і складають свої підписи на протоколах із такими замітками: „полюдськи невияснені“, або це чи те чудесне уздоровлення „переступає закони природи“.

Як дбайливо досліджують кожну недугу, видно це з таких лікарських звітів:

Паломництво з Мец: з 22вилікуваних тільки 2 випадки признано чудесними.

Паломництво з Ліону: з 58вилікуваних тільки 5 випадків признано чудесними.

Паломництво з Ліону в 1908 р.: з 52 уздоровлених не признано ні одного випадку.

До 1904 р. було 3.350 чудесно уздоровлених.

Ось кілька прикладів чудесних уздоровлень:

Сестра Юліянна, Чина Уршулянок із Брїв, була уздоровлена 2. вересня 1889 р. Сестра мала вже третю

стадію сухіт (туберкульози). Три роки лікували її лікарі безуспішно, (а було їх 6). До Люрду привезено її в безнадійному стані, напів живою. Санітарки зажадали на письмі потвердження, що дозволяють їм занурити її в воді люрдського джерела. Лікарська комісія уділила їм цього дозволу. В моменті занурення пацієнтка за-вмерла. Та коли її винесено з води, зірвалася на рівні ноги і почала благодарити Бога і кликати: „Матінко Божа — це Твоє діло!“ Проповідник говорив до людей такими словами: „Гляньте на уздоровлену, а її вид скаже вам більше про могутність Марії, ніж я міг би вам сказати!“ А люди скористали з заклику і заспівали захоплено пісню Марії: „Величає душа моя Господа...“ Оглянувши її, лікарська комісія ствердила, що груди (легені) чисті, ні сліду з недуги.

Амалія Шаньон із Поатіє була уздоровлена з туберкульози костей; тільки лишилася близна (21. серпня 1891 р.).

Марія Лемаршанд нагло уздоровлена з прокази (21.8. 1892 р.) Мала вже зайняте ціле обличчя.

Письменник **Золя** бачив це уздоровлення, але вважав його за „вилікування з віри“ і втік поспішно з Люрду, щоб не бачити інших.

Наглі уздоровлення признають чудесними.

Протестантський урядник **Гаргам** хворів довгі роки. Годовано його сондою через шлунок (впроваджувано сондою корм до шлунка). Був уздоровлений у час благословення Найсв. Тайнами. Це сталося 20. 8. 1901 р.

Леонія Левек із **Лямбаль** виздоровіла нагло з запалення мозку дня 16. 7. 1858 р. Вже нічого не їла перед уздоровленням.

Слузі Аліем із **Кальвадос** у Франції роздер віл живіт і рамя. 22. 8. 1908 р. він нагло виздоровів.

Емілія Робін із **Терве** в час процесії нагло уздоровлена (зломана нога) — 25. 7. 1921 р.

Лукія Діквесной із **Кале** з туберкульози (зайняті легені по обох боках) і зі запалення крижей. Уздоровлена в купелі.

Емілія Каліє з Парижу уздоровлена з параліжу 19. 8. 1921 р.

Юліян Нансен із Шавмон 9 років лежала хвора на туберкульозу легенів, уздоровлена в час процесії 19. 8. 1921 р.

Маргарета Дешапм із Речіднех була 5 літ хвора на туберкульозу. 1922 р. уздоровлена, а свідками було **1.200** людей, що бачили її на залізничному дворці; знаючи її попередній стан, вони величали Пр. Діву Марію піснею: „Величає душа моя Господа...“.

Лука Бельгах із Тулюзи, 22-літній летун, уздоровлений чудесно в 1922 р. Щойно після виздоровлення прийняв Св. Причастя.

Марія Шеврель із Сель ді Бретань від 7 років хвора на туберкульозу шлунка. Уздоровлена 29. 6. 1922 р.

Теофіль Тім із Літіх у Бельгії хворів довший час на фістулу шлунка. Нагло уздоровлений у березні 1929 р.

Пані Бодуї з Турсон хворіла на туберкульозу стрижневого хребта. Вже лежала спараліжована в гіпсі. В купелі мліє і нагло з криком вискакує зовсім здорова. Це сталося 29. 8. 1929 р., а в 1930 р. сконстатовано це рентгеном. Лікар д-р Лікульомбієр потвердив чудесне уздоровлення.

Панна Арпент з Ангулян була хвора на туберкульозне запалення шлунка. При гарячці 40,4° в купелі нагло вертається до повного здоров'я.

Панна Жерміна Десфонті з Ля Барбарель, к. Марсильї, хвора на туберкульозне запалення легенів від 1920 року, при вазі 39 кг., виздоровіла в одній хвилині. Лікарське бюро в Люрді признало цей випадок чудесним уздоровленням. За 2 тижні уздоровленій прибуло 7 кг.

Алина Гумберт з Раммон уздоровлена 23. 8. 1930 р. з тяжкої цукрової недуги. За тиждень прибуло їй 7 кг.

Маделейн Руксель із Шербургу 21. 8. 1922 р. в часі процесії повернула нагло до здоров'я. Хворіла на туберкульозу легенів, нирок.

Густав Дойзі, гірник з Рієкс, к. Ліль, від 1908 р.

каліка на ліву ногу (зломив); 5. 8. 1923 р., на 48 році життя, виздоровів нагло при купелі в Люрді.

Маркил Губерт, 10-літній паралітик, обіцює стати священиком, як виздоровіє; 25. 8. 1923 р. виздоровів у час процесії.

Йосипа Вентура-Юлія з Вілляфранка, к. Барсельони, 9 літ хворіла на туберкульозу. В серпні 1925 р. виздоровіла в купелі. 12 лікарів ствердили чудесність уздоровлення: „що уздоровлення туберкульози в останній і безнадійній стадії нагло і вповні послідувало, і що це уздоровлення переходить межі науки й сили медицини“.

Августина Авгулот із Крайон, у північній Франції, хворіла на пухлину від 12 літ. Уздоровлена 21. 8. 1926 р. під час процесії.

Єлисавета Дельо, учителька з Бульон, хворіла на рака 2 роки; 3. 8. 1926 р. нагло виздоровіла.

Адольф Мортрекс із Бовен, залізничник, через випадок зломив ногу на правому боці. Як 90-процентовий інвалід-пенсіонер одержував 190.000 франків річної ренти. 25. 8. 1935 р. виздоровів нагло в купелі.

Одетта Рівієр з Клеромн мав туберкульозне запалення шлунка. Від 13 років лікували його 32 лікарів. Був раз в Люрді; невилікуваний, вернувся 1933 р. Аж 12. 8. 1936 р. нагло виздоровів в час благословення Найсвятішими Тайнами.

Маргарета Дего з Дакс, мати 6 дітей, від 1929 р. мала боляки шлунка і вмираючу привезли до Люрду. 25. 9. 1936 р. нагло уздоровлена в купелі.

Петро Руддер, лісовий робітник з Яббеке в Бельгії (коло Остенди), став калікою. Дерево впало йому на ліву ногу 16. 2. 1867 р. Вона держалася в коліні лише на шкірі. Стопа ноги була обернена взад.

Його лікували: д-р Аффенер з Оденбургу, далі 3 професори університету і д-р Тіріят з Брюсселі, та надармо. Нога ропіла 8 років.

В Остакер в Бельгії повстала грота на взорі люрдської гроти. Спертий на милицях і на раменах своїх

друзів іде до гроти. На залізниці бачили його нещасного і здвигали раменами. Приступивши до гроти, починає молитися. Нараз кидає милиці і радісно кличе: „Я здоровий!“ Кости нагло зрослися, кусник костей на 3 см. наріс (відтятий ще в часі операції). Чотири лікарі, які його лікували, підписали протокол, а з ними сотки людей. Наглий зріст клітин і наріст костей схвилював лікарський світ. Уздоровлений жив ще 33 роки і працював. До кінця життя молився кожного дня на вервиці. Його відвідало 30 лікарів, 4 єпископи, 300 священників і маси людей. Помер 1898 р. як 75-літній старець. 400 разів приходив до Гроти в Остакер дякувати Пречистій Марії за чудесне uzдоровлення. 25. 3. 1898 року його похоронено. В 14 місяців після смерті, ексгумовано його тіло і зроблено світлину з вилікуваної ноги. Цю світлину передано до лікарського бюро в Люрді, як документ ласки Діви Марії.

Один з лікарів написав до безбожного письменника Франції Еміля Золя: „Мій пане; я був невіруючий, як Ви, однак рана Петра Руддера відкрила мої замкнені на світло очі . . . Можу запевнити, що я найшов з вірою щастя і внутрішній спокій, про який я давніше ніколи не знав“.

Нагле uzдоровлення Павлі Марджері з Кана. Від 14 року життя хворіла вона на тяжке хронічне запалення шкіри і страшний біль сугавів у коліні. В шпиталі шеф лікар Аікс лікував її даремно.

В травні 1929 р. занедужала на туберкульозу (обабічні вершки легенів).

Д-р Моберт, учень славного Пастера, ствердив, що наближається смерть. Сестри шпиталю клякнули до молитви. Одна з сестер подає недужій воду з Люрду, щоб злагіднити її болі. Нагло хвора встає з криком з ліжка. Сестри думали, що це сталося з гарячки, однак зараз лікарі приступають до обслідування. Вони стверджують, що хвора зовсім виздоровіла.

5 лікарів санаторії Санта Марія, з професором університету протестантом у проводі, підписали протокол

чудесного uzдоровлення. За три тижні після виздоровлення відбула Павля прощу до Люрду, щоб подякувати Марії, Матері милосердя, за ласку виздоровлення. Тут ще раз обслідили стан її здоров'я лікарі з люрдської клініки. Це було в 1930 р. — 23 лікарі, між ними два професори університету медичного факультету, potwierдили чудесне уздоровлення, що „**всяке природне пояснення виключене**“.

П. Рілляот з Нансі у Франції в 42 р. життя, 4. 2. 1938 року, після відмовлення девятниці до Матері Божої в Люрді, нагло уздоровлена зі запалення мозкових слон. Лікував її професор Джіллемен з Нансі, надаремно перепроваджуючи операцію.

24. 8. 1933 р. ще раз оглянула її лікарська комісія в Люрді.

Генеральний Вікарій о. Флявініл з епархії Вензалю хворів на єгипетське запалення очей. Сліпне. Намочують бандаж у воді з Люрду, прикладають до очей і по другій девятниці нагло виздоровів. 17. 7. 1935 р. розслідило його уздоровлення лікарське бюро в Люрді і ствердило, що уздоровлення його надприродне.

Кара за спробу компромітувати

Три студенти хотіли скомпромітувати гроту в Остакер у Бельгії. Вибираються разом і два з них ведуть за руки третього студента, ніби темного, до гроти. Він ніби плаче, клякає, молиться разом з ними. А потім мав обмитися водою з джерела коло гроти і закликати: „Я здоровий!“ Таким чином мав викликати обманство. Вмиває обличчя і починає криком кликати: „Я темний!“ І дійсно осліп. Бог не дозволив собі закпити з Своеї Матері і покарав його страшно. Цей факт записано в хроніці чудес Остакер і Люрду.

В 1934 р. — 12 перевірених уздоровлень

Єлисавета Фратер, 24-літня дочка професора університету з Лювену в Бельгії, що хворіла 7 років, нагло

виздоровіла дня 6. 8. 1933 р. Професори університету були свідками.

Олена Пердеро з Парижа вже вмирала на туберкульозне запалення легенів і шлунка. По маслосвяті нагло 3. 7. 1934 р. виздоровіла. З лікарі були свідками і підписали протокол (д-р Надаль, д-р Верне і д-р Ляврір).

Сестра Гертруда зі шпиталя св. Августина в Брюсселі 4. 6. 1938 р. нагло виздоровіла в час благословення Найсвятішими Тайнами. Вага з 46 кг. до року піднялася на 70 кг.

Людвика Катанер з Італії — 46-річна, мала на грудях рака. Виздоровіла чудесно 26. 8. 1934 року.

Марія з Редт, Бельгія, від 1927 р. хвора на запалення нирок. В травні 1934 р. виздоровіла нагло. „Марія з Люрду стала її лікаркою“ — заявили лікарі.

Панна Лукія Руасі з Парижа, темна, 3. 9. 1930 р. напилася води з Люрду і нагло прозріла.

Марта Перон з Парижа, паралітичка, уздоровлена чудесно 8. 7. 1930 р. в час процесії. 2 паризькі професори потвердили чудесність уздоровлення.

В 1932 р. було 7 чудесних уздоровлень з туберкульози.

В 1933 р. було 11 уздоровлень, признаних чудесними.

Марія Емануеля з Фервагве, сестра, важила 38 кг., 20. 8. 1934 р. нагло уздоровлена з туберкульози легенів. За рік її вага піднялася о 7 кг. Лікарська комісія ствердила це 19. 8. 1935 р.

Магдалина Дод з Парижа 21. 8. 1934 р. вилікувана нагло з рани. Рана була 5 см. довга і 2 см. широка. Ствердила лікарська комісія в 1935 р.

Ліна Парії з Тоскани в Італії 24. 8. 1934 р. виздоровіла нагло в Люрді з запалення нирок і боляка шлунка. В 1935 р. ствердила це лікарська комісія.

Маргарета Дегояль уздоровлена нагло з параліжу 3. 9. 1934 р. Чудесність уздоровлення потвердив професор університету д-р Буї з Клермон.

Роберт Гуйот з Аррас уздоровлений нагло з тяж-

кого запалення з фістулою. Рана була довга на 10 см., вага 24. 6. 1934 року виносила 60 кг., а 29. 9. цебто за 5 днів піднеслася до 70 кг.

Неріна Марцоті з Кесенатіко в час процесії виздоровіла з гниття шкіри.

В 1935 р. лікарська комісія в Люрді з 88 uzдоровлень безсумнівно чудесними признала 14. Так гостро досліджується кожний випадок uzдоровлення.

Некатолицький вчений, американський дослідник рака, нагороджений премією Нобеля — д-р А. Каррел написав в „Ді Америкен“ ось що:

„Я вірю в чудесні уздоровлення. Ніколи не забуду пориваючого пережиття, коли я бачив, як велика рана рака на руці робітника перед моїми очима зійшла аж до маленької близни. Цього поняти не можу, але не можу сумніватися в те, що я власними очима оглядав“.

Одетта Ценаті уздоровлена з туберкульозного запалення шлунка, яке надармо лікувало 6 лікарів. Уздоровлена підчас процесії 23. 7. 1935 р.

Ренат Шатель з Фекам 5. 9. 1935 р. перед гротою в год. 8:30 ввечері уздоровлений з невилікувального параліжу рамени, що постав з причини застрику рани. Він був передтим 95-процентовим інвалідом.

В липні 1949 р. було 4 чудесні уздоровлення, а між уздоровленими було дві сухітниці, одна паралітичка й одна з єгипетським запаленням очей. Всі нагло уздоровлені.

В липні 1951 р. був свідком трьох чудесних уздоровлень австрійський католицький священник Ернест Міллер, а саме: одна темна і спараліжована жінка **Вікторія Марія Христина Кальо** за першою купіллю в джерелі Люрду була уздоровлена.

Того самого дня вийшла нагло уздоровлена **Ірма Гатті**, яка хворіла 15 років на туберкульозне запалення очеревної і легенів. Після уздоровлення рентген виявив повне вилікування і не знайшов найменшого сліду з ран.

Вполудне 30. липня 1951 р. була уздоровлена **Олена Кавс зі Штутгарту** в часі третьої купелі в джерелі. Хво-

ріла на сильну склерозу, получену з параліжем горла і ковтаючих проводів.

І в минулому році, 1953 — виздоровів нагло капітан **П. Пелегрин** напившись води з джерела гроти. А хворів 18 місяців на недугу боляка. Комісія 29-ти лікарів з католицького і некатолицького таборів склала заяву, що природним способом не можна було видужати так нагло.

Тут слід пригадати, що Еміль Золя одній парижанці — **Лебранше**, чудесно уздоровленій 20. 8. 1892 р., обіцяв був велику грошеву нагороду, щоб вона заперечила чудо. Також давав їй в Бельгії гроші на доживоття, а проте уздоровлена якнайрішучіше відкинула його пропозицію. Це стверджено в актах Люрду.

Було і є багато-пребагато випадків чудесного уздоровлення. Велику кількість з них незареєстровано і в Франції і поза нею.

Все це свідчить про велику ласкавість Небесної Цариці.

Люрд зі скалистою гротою вчить нас, що наша віра має бути твердою, як скала. Люрд дає доказ свого надприродного повстання. Його історія є найбільшим чудом ХІХ. сторіччя. Нічого не вдіяли ворожі динаміти слів, наруг, клин, що хотіли розсадити твердиню Марії в Люрді. Люрд стоїть і промінює своїми ласками на весь світ. Там Христос поставив свою Матір; тому там Вона певно перемаже всяку брехню світу. Що чуда є не вигідні модерним безвіркам, немає сумніву. Тим то вони намагаються всі чудесні уздоровлення пояснити різними природними причинами.

Бо чудо є очевидним доказом, що є вищі сили, що дали початок всякому життю.

Чуда були й у минулих віках, а тимсамим існують. Сам Христос-Чудотворець дав власть Апостолам творити чуда, щоб закріпити фундаменти християнства.

Лікарська комісія в Люрді кличе невіруючий світ: „Прийди і побач“ — як колись Христос. Понад 5,000 чудесно уздоровлених і записаних в протоколах Люрду

до початку війни 1939 р. хай переконають незрячих, що вони в блуді, а факти чудес Марії в Люрді свідчать про те, що Матінка Божа живе і знає наші потреби життя і відповідно до нашої віри лікує всі невірства.

Накінець можна б спитати, що ж тим панам комісарам, префектам, шкодило, щоб наряд збирався біля печери, молився, співав пісні, складав добровільні жертви, вінчав вінцями печеру? Нікому з них не відбирало чести, не шкодило ані бурмістрові, ані префектові, ані комісареві поліції, ані прокураторові, ані начальникові округи, ні міністрові скарбу Фулежі, що теж був завзятим ворогом Люрду. Ніхто з них не терпів на славі, честі чи кишені. Та вони самі не знали, що роблять прислугу Богоматері з Люрду, бо прояснили атмосферу Люрду. Самі причинилися своїми переслідуваннями до всебічного вияснення чудесного об'явлення. Назва „Люрд“ сьогодні будить в наших серцях найглибші почуття вдячності для Небесної Неньки за тисячі uzдоровлень на тілі і душі. 96 років минає (1858-1954), як там стала нога Пречистої. 96 років клоняться народи перед Небесною Лікаркою. 96 років Мати Божа збільшує славу Божу і потіху людям.

Які правди пригадає нам Люрд?

Він стверджує:

1. що понад природою і її законами є надприрода, Бог, Творець всякого життя — законодавець;

2. що Пречиста Діва живе за гробом;

3. що Христос є в Пресвятій Евхаристії дійсно **привний**, що помагає Своїй Матері лікувати душі в потребі;

4. що католицька Церква є єдино правдива, бо коли католицька Церква проголосила в Римі правду-догму про Непорочне Зачаття Пречистої Диви Марії 8. грудня 1854 р. устами Святішого Отця Папи Пія IX., небо потвердило ту правду устами Богоматері: „Я є Непорочне Зачаття“;

5. що за гробом є друге життя — духовий світ і що там Пречиста живе за гробом і хоче нашого щастя;

6. що слова Божої Матері вказують дорогу до цього щастя по смерті через невинне життя, яке провадила св. Бернадета, або через покуту, до чого закликала в Люрді.

Як не всі колись повірили в Христа та в Його науку, в Його чуда і ласки, так само не всі повірили і в Люрд, дарма щоб було стільки чудес. Є нині люди, що стоять осторонь, бо бояться повірити в правду (як це сказав колись безвірник Еміль Золя). І в цьому причина людської злоби, в цьому драма людини. Людина хоче правди, а коли правда перед нею стане, людина ховається перед правдою. Коли судили жидівські судді св. Петра і Павла, забрав голос рабін Гамалиїл і заявив: „Судді! Чого нам судити! Лишім це Богові. Якщо їх віра, яку проповідують від Бога, то дарма їх судити. Вона буде жити. Якщо вона від людей, то й так пропаде! Тому звільніть їх”.

Так і тут сталось. Була це справа Божа і тому сама себе обороняла. І ми всі, духові діти Марії, славім Її, молим Її про рятунок нашої Церкви і народу, що тепер тяжко страдають у большевицькій неволі. Молим Її врешті і про наше власне спасення, щоб Мати Божа була при нас в годині смерті і допомгла нам здобути вічне щастя в небі.

*

Перший твір про Люрд написав J. B. Estarde: *Les apparitions de Lourdes*. Автор у вступі пише: „На час появ поставлено мене в Люрді як податкового урядовця. Перші алярмуючі вістки я приймав відносно цілком байдуже: Я вважав все за пустий шум і не присвячував тим подіям ніякої уваги. Та рух зростав з дня-на-день, а по правді сказавши, з години на годину; нарід, а зокрема жіночий світ почав масово плисти до массабельських скель і з полум'яним одушевленням говорили всі про те, що там бачили; та я рахував тільки на свою думку, висмівав те і, не маючи ніякої нагоди точно розслі-

дити і простудіювати справу, залишився довший час в своїм початковім переконанні.

Так надійшов той незабутній день, коли мене величнн Діва наділила безмірною ласкою: одна сцена з неба, неописана, ніколи незабута... Побіджений, переможений обставиною, зігнув коліна і приніс повну таїнств першу чолобитню моєї віри Небесній Пані, що Її приявність я відчував. Всі мої пересуди відплили: і не лише зник з мого серця всякий сумнів, ні; що більше, якась нестримна сила тягнула мене з години на годину з магічною міццю до гроти. Я туди йшов, як часто тільки міг. Якщо я — часто траплялося — був службово перешкоджений, то моє місце заступала моя сестра: кожного вечора обговорювали ми після цього завжди все, що сталось. А щоб нічого не забути, списав я ці переживання, точно означуючи датою день за днем; так на кінець 14. дня дійшли ми до посідання невиданого скарбу записок, які, хоч не дійшли до кінця, однак автентичні і певні, через що й набрали для нас великої вартости. Але ще не багато знали ми про шість чудесних появ, при яких ми не були присутні. А однак Боже Провидіння помагало нам ці браки в наших записках доповнити. Бернадета стала в короткому часі нашою інтимною подругою, приходила часто і поводилася з нами фамілійно. Так я мав достатню нагоду випитати її про пропущені появи. Ми домагалися від неї всіх продуманих і річево проведених звітів про найменші подробиці. Ця гідна любови дитина розказувала нам охоче, безповоротно і просто так, як знала. Таким способом я довідався деякі подробиці про початкові появи Цариці неба. Всі ті звіти, вийнятков незначних обставин, є в моїй книжці. Вони властиво не є нічим іншим, як тільки переданням усного звіту тої, що бачила появи, а також докладне оповідання того, що моя сестра і я самі пережили”.

Й. Б. Естрад помер 1909 р.

Адвокат франц. Генрих Ляссер (H. Lasseure) написав книжку про появу Матері Божої в Люрді п. н. „На-

ша люба Пані з Люрд". Він хворів на очі. Коли обмився в воді з Люрду, нагло виздоровів. Цю книжку видав як доказ вдячності Марії 1862 р. Він пише: „Я бачив часами, як вчені професори з трудом спиналися по горах, щоб там на горі досліджувати, чому цей або той хробачок, за яким слідили в зимі на долині, а й теж влітку, перебував на горах. Така научна ревність є певно похвальна. Та чи не заслуговують на увагу велетенські рухи мас, які ми бачили в Люрді, щоб за ними поступати, їх студіювати, розслідити їх причини і слідити їх гостроту духа? Мені залежало на тому, щоб цей дослід перевести можливо основно. Тому мені не вистачали ані урядові звіти, ані теж приватні листи, або якінебудь записані свідоцтва. Власними очима я хотів все бачити, і схопити своїми руками, як далеко це сягало. Я відбув подорожі по цілій Франції, щоб тих усіх людей, що в час появи в Люрді відіграли якунебудь роллю, особисто випитати і через порівняння моїх дослідів дійти до повної і переконливої певности”.

Для тієї цілі Г. Ляссер їздив по Франції 7 років.

Благовіщення Преч. Діви Марії

ІІ. ЧАСТИНА

ПОЯВИ БОГОМАТЕРІ В УКРАЇНІ І ЇЇ ЧУДА ТА ЛАСКИ

ВСТУП

Після Благовіщення вибралася Богомати відвідати свою тету, Єлисавету, щоб поділитися з нею радісною вісткою, що Предвічний Творець вибирає Її на Матір Свого Сина. Св. Єлисавета зразу пізнала вибраницю Божу і з покорою закликала: „І звідкіля мені це, що Мати Господа мого прийшла до мене...? (Лк. І, 43). У відповідь Пречиста Діва проголосила свій безсмертній заповіт: „Ось бо від нині ублажатимуть мене всі роди”. (Лк. І, 48). Св. Тома з Аквіну каже, що вже велика честь для чоловіка, коли йому Ангел обявиться, а він його почитає, а чей при Благовіщенню сталось щось зовсім противне: Архангел Гавриїл віддає почитання людині, Богоматері, з чого можна думати, що Вона перевищає Своїм достоїнством всі ангельські хори. Грецький філософ, Діонісій Ареопагит, якого св. Павло навернув до християнської віри, забажав побачити Божу Матінку, яка в той час перебувала зі св. Апостолом Іваном в місті Ефезі (в Малій Азії) й одного разу вибрався в дорогу до цього міста. „Коли я Її побачив — писав Ареопагит у своїх споминах — я готов був власти ниць і поклонитися, та усвідомив собі, що Вона теж є Божим створінням, а поклін такого роду приналежить єдиному Богові”... Такого враження зазнав грецький мудрець на вид Богоматері.

Вже в першому сторіччі по Хр. зустрічаємо Ікони Пречистої в катакомбах (підземні християнські цвинтарі) як Непорочної Діви, одітої в білу суконку зі серпан-

ком на голові, з піднесеними до неба очима або спущеними на землю, іншого разу як Матері з Дитятком на руках або на колінах, немов би подавала Його до почитання людському родові. До виступу єретиків, Арія і Несторія в 4. сторіччі по Хр. ніхто не відважився порушити Ї високодостоїнної Особи. Цю повноту культу порушив у великій мірі єретик Несторій, називаючи Ї Христородицею, а не Богородицею, одначе цим виступом збурих проти себе весь християнський світ, який підніс могутній протест, відкидаючи його єретичну думку.

Ефезький собор 431 р. устами всіх присутніх єпископів осудив його ересь і відсудив його від християнського світа, а Пречисту Діву почав зі збільшеною ревністю почитати як Богоматір.

Халкедонський собор 451 р. голосами 630 єпископів потвердив рішення попереднього ефезького собору. Обидва згадані собори піднесли високо достоїнство Богоматері і з цього часу розгорівся Ї культ по всьому Сході. Повстають храми за храмами, приймаючи за Покровительку Ї святе Імя. Християнські народи складають побожні пісні, молебні, акафисти, великі почитателі Марії, як Роман Сладкопівець, що жив за панування грецького цісаря, Анастазія (491-518), Юрій Пізидійський, царгородський патріярх Сергій, св. Софроній, Андрій Критський, автор славного покаянного канона з поклонами, св. Іван Дамаскин, якого католицька Церква називає Вернардом Сходу (оба були великими почитателями Богоматері), монах Косма Маюмський, автор Богородичного молебня, св. Теодор й його брат, Йосип Солунський, творець постної Тріоди, Теофан Начертанний, Митрофан, монахи Іван і Марко та й інші. Великої почесі зазнала Пречиста від "дітей Сходу". Тому зовсім слушно названо Греків "надмірними Богородицелюбцями" (гіперфілотеотокою або гіперфілопартеной).

Той культ Богоматері осягнув свій верх у Греції якраз коло 9. і 10. сторіччя, коли український нарід

прийняв християнство. І це почитання, перенесене з Греції чи то через Болгарію і Моравію чи безпосередньо швидко поширилося по всій Україні. Місто Київ став „другим містом Марії“ по Царгороді. Князі будували церкви під візванням Пречистої, будували монастирі під Її патронатом, а нарід прославляв Її похвальними піснями, гимнами, вчені князі Церкви і монахи перекладали з грецької мови канони, молебні, акафисти і величали Її як могутню Покровительку і Заступницю перед Богом в небі. Запроваджені Богородичні свята нарід торжественно обходив.

Коли наш нарід переживав період лихоліть, а з бігом часу й добу неволі, Пречиста Діва виявляла Свою опіку в такий спосіб, що тут і там на наших землях являлася в різних чудотворних Іконах і таким чином творила по всьому краю не лише твердині віри, але й водночас чудотворні Ікони ставали вогнищами милосердя і любови Божої. Там наш нарід знаходив за заступництвом Пречистої потіху, приймав від неї здоров'я душі і тіла. Перейдемо по черзі історію появ чудотворних Ікон, починаючи від найстарших, а скінчивши на найновіших.

Українська чудотворна Ікона Матері Божої в Гротта Феррата
в Італії

І.

ПРО НАШІ НАЙСТАРШІ ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ БОГОМАТЕРІ

1. Влахернська Ікона

Рік 988 — це рік офіційного заведення християнства в Україні. Кн. Володимир В. вирішив прийняти Христову віру. Грецькі царі, Василь і Константин віддають йому свою сестру за жінку та один найцінніший дар для цілого українського народу — чудотворну Ікону Пресв. Діви, т. зв. Влахернську. Ту ікону приміщено спочатку в Десятинній церкві, а пізніше в церкві Успення Пречистої в Печерській Лаврі. Посипались копії за копіями. Кожна церква вважала собі за честь мати копію тієї Ікони. Тисячі паломників з усіх українських земель спішили до Печерської Лаври, щоб знайти потіху і пораду в усіх потребах життя у стіп Марії в цій чудотворній Іконі.

2. Холмська Ікона

Після християнського переказу мав її намалювати св. євангелист Лука на кипарисовім дереві. Коли привезено її зі Сходу на наші землі, про те є різні здогади. Деякі іконописці приписують це діло кн. Володимирові Великому, а ще інші кн. Ярославові Мудрому. Та є одна певність, що ця Ікона була спочатку у Києві, але з часом, з уваги на напади орд Сходу, її перенесено на західні українські землі і приміщено в церкві в Холмі. Король Данило спішить до її храму з подякою і з дарами за поміч в час походу на Чехію. Єпископ Холму, Яків Суша в 17. сторіччі й єпископ Максиміліян Рилло в 18. сторіччі подали найдокладніше історію Ікони, де між іншим вчисляють 704 чудес.

3. Ікона, т. зв. „Свята Богородиця Пирогоща“

Цю Ікону мав принести грецький купець, на імя **Пирогоща** і звідси її назва Пирогоща. Її приміщено в церкві Успення Матері Божої на Києво-Подолі. Іпатський літопис подає численні чуда. З лицарського епосу „Слово о полку Ігоревім“ з 12. сторіччя знаємо, що князь Ігор, повернувшись з половецького полону, поїхав подякувати Пречистій перед тією чудотворною Іконою за опіку в час утечі. В 1169 р. суздальський князь, Андрій Боголюбський, коли спалив Київ і зрабував церкви, вивіз її до Суздаля, а пізніше перенесено її до Москви.

4. Вишгородска Ікона

Ця Ікона мала колись місце приміщення в церкві св. муч. Бориса і Гліба у Вишгороді. Туди приходили з різних сторін паломники, щоб випросити собі ласк у Марії та водночас поклонитися мощам св. мучеників, які саме були великими почитателями Богоматері.

5. Новодвірська Ікона

Київський митрополит Петро з 13. сторіччя мав збудувати монастир в Новодворі на Волині під візванням Благовіщення М. Б., де містилася чудотворна Ікона Матері Божої, знана широко в околиці з різних чудес. Про це згадує Ковнацький в своїм творі: „Спарта“ і вичислює всі ласки милосердя Богоматері, яких зазнали її почитателі.

6. Чернігівська Ікона

Вона мала бути в монастирській церкві, яку збудував князь Святослав II. Ярославич в 1060 р. Церква і монастир стояли під візванням Успення Божої Матері і там містилася від початку заснування чудотворна Ікона Божої Матері, почитана в цілому чернігівському князівстві. Хроніка монастиря занотувала 50 чудес, між якими особливо помітна чудесна оборона Чернігова 1662 р. перед турецькою ордою, яку Мати Божа мала

осліпити. Вісім днів Ікона плакала над недолею українського народу, а свідками її плачу були тисячні маси народу. Про це широко розписуються письменники: І. Галятовський в творі: „Скарбниця“, „Небо нове“; Дмитро Тупталенко та Іван Максимович.

7. Полоцька Ікона

Місто Полоцьк вже з часів князя Олега входило в склад української держави. Ікону Матері Божої одержала св. Евфрозина (Предислава) в дарі від грецького цісаря, Мануїла Компена і патріярха Луки Хризоберга і примістила в своєму монастирі св. Спаса. Ця ікона мала походити з Ефезу і називалася Одигитрія, себто одна з тих ікон, яку намалював св. євангелист Лука. Чудська земля, Литва і Білорусь висилали туди своїх богомольців по ласки Марії.

8. Домініканська Ікона

На основі старовинного християнського передання мав її теж намалювати св. євангелист Лука. Ікона представляє погруддя Матінки Божої, яка держить на руках Дитятко Ісуса, що благословить правою рукою, а в лівій держить землю. Ця Ікона мала спершу бути в Царгороді, а звідти дісталася до Києва. Коли татари наближалися до міста, перевезено її на західні українські землі, а коло 1113 р. за князювання Ярослава Осмомисла приміщено її в Галичі. Син короля Данила, Лев, переносить її до Львова і приміщує в каплиці св. Івана на Високім Замку. В 1270 р. дарує своїй жінці Констанції, яка була дочкою угорського короля Белі, а вона передає на вічні часи Чиніві ОО. Домініканів. В 1672 р. духовна комісія признала дійсними чуда і ласки Пречистої Діви в чудотворній Іконі, а 1754 р. в час коронації списано чуда і ласки і нараховано їх 52. Історію Ікони подаю за українськими і польськими джерелами: о. Климентій Ходикевич в польській мові і польсь. свящ. о. Лев Уляновський. До війни находилася в ко-

стелі ОО. Домініканів у Львові. Численні вота, які виділи біля Ікони до II. світової війни, свідчили про її чудотворність.

9. Белзько-ченстохівська Ікона

Наші хроніки подають історію Ікони ось так: Вона походить з Царгороду, а на Україну дісталася за кн. Володимира Великого. Спершу мала знаходитися в Києві, пізніше в Белзі, який був столицею белзького князівства, де князував Юрій, брат Льва. В 1377 р. угорський король Людвик і опільський князь Володислав, які в той час управляли Галичиною, ввійшли в конфлікт-спір з князем Белза Юрієм. Після довшої облоги здобули Белз, а Ікону забрав князь Володислав Опільський і примістив в монастирі ОО. Павлінів на Ясній горі Ченстохові, про що згадує теж польський історик Ян Длугош. Наш іконописець І. Галятовський в творі п. н. „Небо нове” подає такуж історію Ікони, відмічуючи при цьому чуда і ласки Матінки Божої, звязані з цією Іконою. З польських істориків-іконописців подаю найвизначніших, а саме: о. Садок Баронч, Лянцкоронський, Буковський, Балінський М., які вповні погоджуються з нашими істориками щодо її походження. Вони potwierджують, що Ікона була спершу в Києві, пізніше в Полоцьку в монастирі св. Евфрозини, а звідтіля забрав її князь Лев і примістив в Белзі, звідки забрав її князь Володислав Опільський і примістив в Ченстохові в 1382 р. в монастирі ОО. Павлінів. Торжественна коронація Ікони відбулася 1717 р. З уваги на величезне число чудес і ласк Пречистої Діви звязаних з цією Іконою годиться відмітити, що там Мати Божа привернула багатьом людям зір, уздоровляла нагло з різних грудних недуг, взагалі лікувала недуги душі і тіла.

10. Підгорецька Ікона

Народний переказ подає, що на горбку, по лівому боці шляху з Підгорець до Сасова стояв колись старовинний замок і місто Пліснесько. Там мала знаходитися

від непамятних часів Ікона Матері Божої в церкві, яку збудувала 1180 року княгиня Олена, дочка Всеволода. Церква перетривала до 1706 р. У великому вівтарі церкви міститься сьогодні старовинна Ікона Матері Божої з Дитятком Ісусом, висока і широка на пів метра, намальована на кипарисовім дереві. Під сподом Ікони на срібній блясі, що прикрашує Ікону, є напис: „Тобою радіє людський рід і ангельські хори, о благодатна!“ Славна чудами Ікона притягала по всяк час паломників. 1687 р. відвідав її польський король, Іван Собіський разом з королевою і цілим двором. Ця Ікона проливала сльози від 21. квітня до 24. вересня 1692 року.

11. Погонецька Ікона

Село Погоня лежить в Товмацькому повіті. Ще в 13. сторіччі, заходами князя Романа Мстиславича, засновника галицько-волинської держави, „самодержця всієї Русі“, став там монастир. В монастирській церкві була приміщена чудотворна Ікона Матері Божої, яка стягала рік-річно тисячі паломників. І. Галятовський в своїм творі „Нове небо“ подає народний переказ про заснування Погоні в такий спосіб: Хоробрий князь Роман був пострахом для своїх сусідів. Він дався в знаки головно орді половців. Їхнього хана Буняка дігнав тут Роман і розбив його орду в порох. В той час явився йому св. Николай і візав його, щоб побудував на цьому місці „погоні“ церкву в честь Пресв. Богородиці, що й Роман зробив. До приходу большевиків чудотворна Ікона була від Вознесення до Покрови прибіжищем численних паломників.

12. Зарваницька Ікона

Від Вознесення до Покрови М. Б. відвідували її десятки тисяч паломників з усіх сторін Галичини з поклоном і з благальними мольбами. За австрійських часів (себто в той час, коли Галичина належала до Австро-Угорщини), приходили пішки наші браття Закар-

патці і склали навіть гарну пісню в честь Пречистої. Зарваниця від 12. сторіччя стала для нашого народу святістю. Це наш Люрд, чи Фатіма. Дві чудотворні Ікони: Розпятого Ісуса і Пречистої Діви стагали туди путників-богомольців, щоб там знайти спокій душі по втраті когось дорогого в своїй родині, чи вилікуватися з різних недуг, чи вибрати собі стан в житті, чи приготувитися до смерти. Щоб осягнути свою ціль, часто йшли пішки десятки миль натще.

Коли і як Зарваниця повстала, годі щось певне сказати. Є одна певність, що на підставі народних передань, на основі земських і городських записок, існувала вона вже в княжій добі, в 12 віці.

Друга певність, що від непамятних часів до 18. сторіччя стягала туди богомольців чудотворна Ікона М. Б. У 18 столітті появилася друга Ікона Розпятого Спасителя, яка теж стала стягати туди богомольців.

Є три народні перекази про повстання оселі Зарваниці, а водночас про появу чудотворної Ікони Богоматері Марії.

Перший переказ подає: На Київ напала східна орда. Манастирі і церкви впали жертвою вогню, а з населення міста мало хто спасся від смерти. Один київський чернець чудом врятувався від смерти і втікав довгий час на українські землі. Згодом зупинився над рікою Стрипою на галицькому Поділлі. Втомлений довгою і далекою дорогою впав на землю і заснув. У сні бачить Матінку Божу в оточенні двох ангелів з лілеями в руках. В той мент паде на коліна і підносить руки до Неї. І Мати Божа подає край свого омофора і підносить його. Та в тій хвилині він будиться і бачить якесь дивне сяйво на леваді над річкою. Біжить туди мерщій, і — о диво! Цей блиск виходить з Ікони Богоматері, яка уносилася над криничкою. Тепер зрозумів свій сон, упав на коліна і дякував Пречистій, а це місце, де зарвав його сон, назвав Зарваницею. Згодом з допомогою людей збудував церковцю і там примістив Ікону.

Другий народній переказ приписує заснування села

Чудотворна Ікона Матері Божої в Зарваниці (Західна Україна)

і появу Ікони монахам-сербам, які після завоювання Сербії турками залишили свій край і там поселилися. Ікону Божої Матері, яку привезли з собою, примістили в церкві Пресв. Тройці, яку побудували біля кринички. З часом повстало там село, яке від сербських ченців одержало назву Сербаниця, а згодом Зарваниця.

Третій народний переказ подає, що один пустельник прибув з гори Атос на наше галицьке Поділля і там в печері примістив Ікону Божої Матері.

Сильнішу основу має **перший народний переказ**, хоч є правдою, що до Галичини прибуло багато сербів-утікачів після завоювання Сербії. У Львові, в Стрию є окремі вулиці де вони колись мешкали.

Тимчасом слава Ікони ширилася. Туди прибувало багато богомольців і виявляли перед нею свою вдячність за одержані ласки та благали помочі в ріжних потребах життя. Прибув туди навіть наш теребовельський князь Василько, щоб подякувати Богоматері за чудесне uzдоровлення. З вдячності за ласку uzдоровлення мав побудувати церковцю вище теперішньої кринички. Місце, де колись стояла та церковця, називає місцеве населення „білий камінь“.

Друга Ікона, „Розпятого Спасителя“, стоїть за головним престолом в місцевій церкві.

Як свідчать грамоти і каже народний переказ, свідком появи тієї Ікони був побожний зарваницький господар, Степан Рисан. Це діялося 1740 р. Одної ночі виїхав він волами на свою сіножать по сіно. В дорозі заснув на возі, та коли пробудився, побачив, що його воли клячуть, а в повітрі невисоко від землі, ясніє Ікона Розпятого Спасителя наче в сяйві сонця. Побачивши це, вискочив з воза, впав на коліна і почав ревно молитися, а після цього побіг мерщій до місцевого священника і розказав цілу історію. Раненько приказав священник задзвонити і народ зійшовся до церкви, а звідти в процесійному поході рушив на місце появи і зі співами впроваджено Ікону до церкви. Про цю подію повідомлено тодішнього митрополита, Атанасія

Шептицького, який 1742 р. сам прибув до Зарваниці, де розслідував канонічно об'явлену подію, а Ікону укоронував срібною короною. Після коронації клякнув і відмовив молитву, яку сам уложив.

Народний переказ подає, що першу церковцю, де приміщено Ікону М. Б., збудував теребовельський князь, правдоподібно Василько, з вдячності за uzдоровлення з недуги. Це місце, де ця церква стояла, називають „білий камінь“, недалеко джерела-кринички, де мала явитися Ікона. Друга церква, городжена, стояла недалеко сьогоднішньої мурованої церкви. В час нападу татарської орди на Зарваницю, село і ця церква згоріли (сьогодні стоїть на цьому місці хрест), а сьогоднішню церкву збудовано в 1754 р. Годі розказати про всі чуда й ласки Пречистої Діви в Зарваниці. Матінка Божа була там колись і буде знов Лікаркою хворих на душі й тілі для всього українського народу.

13. Почаївська Ікона

В першу чергу насувається питання, хто є засновником Почаєва, або звідки там узявся Марійський культ? Засновником Почаєва була сама Матінка Божа. Первісною назвою була „Поча-Дів“, яка з ходом часу зіллялася в одну назву „Почаїв“. „Діва почала являти свої чудеса“. Не буду розказувати історії містечка, ані не буду вказувати на всі факти будови й розбудови монастиря, де приміщена чудотворна Ікона Богоматері. Скажу коротко: первісний монастир побудував **„чоловік із Тернополя, пан Іван Туркул“**. Йому першому об'явилася Матінка Божа на горі 17. квітня 1198 р. Бачив теж її на горі на скалі пастушок **Іван Босий** чи **„Божий“**. **„Стопка“** Пречистої в час другої появи коло 1261 р. залишилася на горі на скалі, звідки вдарила цілюща вода. З цієї нагоди повстала гарна пісня:

„Пасли пастирі вівці на горі,
Увиділи Матір Божу на скалі.
На цій скалі столку знати,
Де стояла Божа Мати . . .“

Від 1661 р. почали списувати чуда. Одним із найбільших чудес була чудесна оборона Почаєва в час нападу татар і турків на Почаїв. Це сталося 23. липня 1675 року. Коли після Служби Божої на інтенцію рятунку заспівав зібраний народ: „Воїзбранній воєводі . . .“ сталося чудо — як подає хронікар: небо відкрилось над монастирською церквою, а над нею з'явилася Матінка Божа і розпростерла свій омофор. Коло неї праворуч стояв у повітрі преподобний Йов Почаївський і молився. Кулі турецькі, які летіли на містечко, верталися до ворогів і їх карали. Коли турки побачили ясну Діву на мурах, звинули свій табір і повтікали. Золоті, срібні вота, які висіли біля Ікони, є свідками ласкавости Матінки Божої.

Дня 1. травня 1773 р. видав Ватикан декрет на коронацію Ікони, яку переведено при співучасті 1000 католицьких духовників і до 100.000 народу. Після коронації перенесено Її до монастирської церкви Успення М. Б. В Римі вибито 12 відмін медаліків. В Почаївському монастирі кипіла колись релігійна й культурна праця. З почаївської друкарні виходили твори духовного й світського змісту, як „Народовіщає“ або „Богогласник“. Колись Почаїв був українською Ченстоховою, або французьким Лурдом, скарбницею ласк.

14. Пацлавська Ікона

Пацлав-Кальварія — це відпустове місце, до якого спішили богомольці з цілої Галичини, а в давніші часи приходили туди наші браття з Карпатської України.

Село Пацлав належить до найстарших осель у Галичині. Повстання села, звязане з мешканням пустельника, який туди зайшов і замешкав. Згодом побудував з допомогою людей церковцю, біля якої почали поселятися довколичні люди. Записки кажуть, що вже 1311 р., в час князювання Юрія І., стояла деревяна церковця під патронатом преподобного Симеона Стовпника. Цю церкву перебудовано й розширено 1611 року. Свідком цього є напис такого змісту: „Св. храм сей

Чудотворна Ікона Матері Божої
в Пацлавській Кальварії
(Західна Україна)

перестоял трое століть, а перестроений благословися а сентемврія АХАІ“ = 1611 р. Основно перебудовано її 1921 р. Стара церква славилася тим, що мала чудотворну Ікону М. Б., яку мав намалювати побожний чернець Лаврентій 1409 р., як свідчить напис на Іконі: „Сію Ікону писа Лаврентій Літ. Бож. АУΘ“ = 1409. Апостольська Столиця наділила цю церкву відпустами: 1) 1., 2. і 3. травня; 2) 12. і 13. червня; 3) 1. і 2. серпня; 4) 11. до 15. серпня; 5) 11. до 14. вересня; 6) теж на Празник Пресолодкого Серця Ісусового і в 1-шу п'ятницю червня.

Нову, муровану церкву поблагословив о. Мирон Подолинський, пралат-крилошанин перемиської капітули, 13. серпня 1897 р., куди перенесено чудотворну Ікону М. Б.

Пацлавська Кальварія стягала до себе тисячі паломників, які приходили по ласки до Матінки Божої і з ними верталися до своїх родин. Кальварійська гора стала bastіоном віри й національною твердинею на західних окраїнах галицької України.

II.

ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ ПІСЛЯ ВТРАТИ САМОСТІЙНОСТІ

Після упадку української держави витворилися сумні політичні і суспільні відносини на наших землях. Народові відібрано волю, залишено його без проводу, бо наша шляхта, що колись держалася своєї прадідньої віри й обряду, інколи позбавлена права уживання своєї власности, відсунена від участі в політичному і публичному житті, ступнево перейшла в чужий табор. Земля, полишена шляхтою, що залишилася вірною вірі предків, колонізувалася чужим населенням, а простий народ включно зі священником, який залишився вірним бідному чорноробові і ділився з ним долею і недолею аж до визволення з кріпацтва, закріпошують.

В такому гіркому і невільничому положенні звертався нарід за потіхою, за порадою до Матінки Божої. І Вона тут і там сходила на наші землі, потішала наших предків, відкриваючи місця ласки. Тут і там промовляла чудесно з ікон, які ставали чудотворними, тут і там лікувала рани душі і тіла. Вороги нашої народньої волі почали наступ на наші релігійні святощі. Вони зрозуміли, що через Серце Марії траплять до наших сердець. І що ж роблять?

Забирають то підступом, то силою наші чудотворні Ікони. Таким чином забрали вже давніше домініканську Ікону, пізніше белзьку і перевезли до Ченстохови, сокальську, яку забрали з церкви до костела 1498 р., хлопицьку, яку 1786 р. передано до костела, вишнівчицьку, яку перебрав лат. парох Вишнівчика від нашого селянина Микити Галамая і переніс до костела 1746 р., Ікону

фразьку (пов. Рогатин) перебрали насильно і підступом ОО. Бернардини з Бережан, на що маємо докази різкого протесту місцевого українського населення і маріяповчанську, яку забрали 1696 р. Габсбурги за цісаря Леопольда I. до Відня, де до сьогодні вона є в церкві св. Стефана.

Наш нарід зголошував теж пренсії до чудотворної Ікони в Підкамені, в честь якої уложив прекрасну пісню “Пречистая Діво Мати, руського краю”, до такоїж Ікони в Барі на Великій Україні, в честь якої уложив пісню: “О, вселітая Мати”..., до Бердичівської, до якої склав пісню: “Божія Матер сіяєш, людіє градіте...” Подам по черзі короткий нарис походу Матінки Божої по нашій землі у виді появ нових чудотворних Ікон.

1. Бережанська Ікона

У 18. сторіччі привезено її з Риму до Бережан як цінний дар від самого папи і приміщено в замковій каплиці Сінявських-Потоцьких. Вона — себто замкова каплиця — стояла до обслуги нашої парафії. В 1831 р. перенесено її в процесійному поході до церкви Пресв. Тройці в ринку. Тут проявила вона свою ласкавість, привертаючи зір міщанинові Шовгенієві, а міщанку з Козови звільнила з параліжу ніг.

2. Білостоцька Ікона

У Білостоці на Волині славилася чудами Ікона Б.М. вже 1636 р. Вона містилася в тамтейшій монастирській церкві.

3. Бориницька Ікона

В селі Бориничах (бобрецького повіту) була чудотворна Ікона, яка містилася в каплиці в лісі діди́ча Мицельського. Біля каплиці є криниця, яку народ називає „Зазуляною криницею”. Культ Ікони і криниці почався 1862 р., коли місцева дівчина від народження глухоніма умилася водою з тієї криниці і нагло відзискала слух і мову. Місцева традиція подає, що довгі часи над тією

криницею літала літньою порою зозуля і кувала немовби закликала людей до почитання цього місця. І ця дівчина вперше почула голос тієї зозулі а після відзискання слуху пораз перший промовила дякуючи Пречистій за ці ласки. 1863 р. папа Пій IX. надав відпусту на Благовіщення, Успення, Рождество М.Б., Состраданіє і на св. Апостолів Петра і Павла надав повний відпуст для всіх, що відвідають цю капличку й криничку і словнять всі передумови до відпусту.

4. Борусівська Ікона

Село Борусів (давно Борисів) в бобрецькому повісті мав вже в 17. сторіччі чудотворну Ікону в своїй місцевій деревляній церкві. Багато вот свідчило про багатства ласк М. Б. Там врятувався від смерти угорський король Ракочій, коли втікав з Польщі до свого краю. Ласку рятунку приписав М. Б. в цій Іконі, перед якою молився, віддавши свою долю під опіку Її ласкавості. Це сталось в 1649 р. З вдячності за цю ласку прислав для Ікони срібну суконку й інші дари.

5. Буцнівська Ікона

В Тернопільщині в Буцневі була чудотворна Ікона М.Б. славна з чудес ще в 18 сторіччі. Її чудотворність ствердив 25. січня 1737 р., львівський митрополит Атанасій Шептицький після запряження 29-ох свідків, які присягою потвердили 70 чудес Пречистої.

6. Верхратська Ікона

Верхрата, село над річкою Ратою в Равщині, мало Ікону М.Б., яка прославилася чудами вже в 17 сторіччі. Вона належала до плакучих Ікон.

Дня 2. липня 1688 р. на празник "Положення Ризи Пресв. Богородиці" вперше заплакала кровавими сльозами. В час плачу бачили місцеві люди вогнистий стовп, який спадав з неба і своєю ясністю вкрив манастирську гору та довколишній ліс. Плач тривав чотири тижні.

Єпископ, Йосиф Шумлянський, великий почитатель Богоматері, прибув туди особисто і переслухав свідків під присягою. Коли повернувся до Львова, грамотою з дня 6. липня 1688 р. проголосив її чудотворною і доручив почитати Пречисту в цій Іконі. Після касації монастиря 1810 р. перенесено Ікону торжественно з процесією до монастирської церкви в Крехові. В бібліотеці ОО. Василян у Львові збереглася хроніка чудес, як занотовано до 1793 р. 150 чудес.

7. Городецька Ікона

При гирлі річки Серету, де вона вливається до Дністра, лежить село Городок. Вже в 18 столітті в місцевій церкві находилася там чудотворна Ікона, яку теж місцева традиція зарахувала до плакучих Ікон. Початок плачу наступив 16. вересня 1777 р. в суботу о 9 год. ввечері. Дивне сяйво попередило той плач, який тривав з деякими перервами повних чотири тижні, а після короткої перерви знов почався і тривав невпинно 26 днів. Митрополит Лев Шептицький після переслухання заприсяжених свідків проголосив її чудотворною грамотою з дня 5. серпня 1779 р.

8. Головська Ікона

В Головську (Голоску) Великим коло Львова українська вдова Марія Літавець мала дві старі ікони: Ісуса і Преч. Діви. Обидві ікони почали в 1857 р. мінитися, прибираючи що хвилини різні краски. Це явище тривало три тижні, чого свідками були люди з Головська і зі Львова. Повідомлена духовна влада вислала туди свою комісію, яка перевіривши все, визнала Ікону Богоматері чудотворною і доручила перенести її до місцевої церкви.

9. Гошівська Ікона

Над бистрою рікою Свічею лежить старе село Гошів, недалеко містечка Болехова. Над селом на скalistій горі, **Ясною Горою** званій, стоїть монастир ОО. Ва-

Чудотворна Ікона Богоматері
в Гошеві (Західна Україна)

силіян і церква, де містилася за головним престолом чудотворна Ікона М. Б. Місцевий землевласник, Микола Гошовський, подарував на вічні часи цю Ясну Гору ОО. Василянам, де примістив чудотворну Ікону, яка до того часу була в його посіданні. Цю Ікону одержав він випадково від Андрія Шугая з Хороброва в Бережанщині. Родина Шугаїв втікала з Поділля на захід перед татарськими ватагами і на деякий час задержалася в домі Гошовських в Дунаєві в перемишлянському повіті. В час побуту показали Гошовським свій найцінніший скарб — Ікону М.Б. і розказали, чому так нею дорожать і чому почитають її. Родині Гошовських вдалося дістати цю дорогоцінність від Шугаїв і завезти до Гошева. В 1736 р. заясніла вона на його дворі, свідками чого було майже ціле село, що зібралося, почувши таку вістку. Коли зникла ясність, по обличчі Матінки Божої покотилися сльози. Від цієї пори Гошовський не чувся гідним держати її на своїм дворі; за порадою митро-

полита Льва Шептицького перенесено її до монастирської церкви на Ясну Гору.

Слава Богоматері в цій Іконі широко рознеслася по всій галицькій землі, по Карпатській Україні. Рік-річно на весну, в літі і в осени тягнулися туди валки з паломниками, йшли тисячі богомольців з далеких сторін, щоб скласти поклін Пречистій і випросити в Неї ласк в ріжних потребах життя. В 1939 р. я мав нагоду вглянути в хроніку монастиря, в протоколи, списувані в ріжні часи з нагоди чудесних uzдоровлень. На підставі тих документів стверджено, що впродовж 50-ти років було 137 чудес. Одначе було багато протоколів, не вписаних до монастирської хроніки: вони лежали присипані порохом. О. ігумен Шимітка прохав мене написати історію монастиря й Ікони на основі документів, які там залишилися і я сповнив його прохання в липні 1939 р. Згадаю тут мимохить, що я вписав до тієї історії багато чудесно уздоровних між якими були паралітики, кілька темних і німих та глухонімих. А скільки грішників навернулось, один Бог знає. Наш нарід склав гарну пісню в честь Гошівської Богоматері:

“Гора Ясна, де прекрасна
Діва сіяет,
З Своім Сином возлюбленим
Всіх тут приймає”...

10. Далешівська Ікона

Село Далешева, положене над Дністром, на північ від Городенки, мало вже в монастирській церкві чудотворну Ікону. З монастирських актів довідуємося, що давніше приїжджали туди богомольці не лише з Галичини, Буковини, але й з Румунії. Волоські бояри склали там великі дари. 1781 р. вперше почала Ікона ронити сльози. Львівський єпископ, Петро Білянський, перевів канонічне слідство і проголосив її чудотворною. 1783 р. Апостольська Столиця надала повні відпусти на всі Богородичні Свята. До 1914 р. висіло коло Ікони

130 вот, які були доказом вдячності за чудесні uzдo-
рoвлeння.

11. Жидачівська Ікона

Напис над Іконою подає докладну дату її похo-
дження. Він каже ось що: „Образ сей воплощеніє пре-
чистіє присно Діви Марія Богородица, намаліован
бисть і отдан до монастиря Жидачевского в року Бо-
жом тисяча чотиреста шестом. Іеромонах Вениамин“.

Рік 1406 був роком повстання. Є теж легенда, що
Вона зявилася на груші, де пізніше збудовано церкву
і малий монастир для сімох ченців. Хроніку чудес і ласк
Діви Марії ведено там від 1750 р.

12. Жировицька Ікона

З історії Стрийковського довідуємося, що великий
ліс „Жировиці“, чи „Жирово“ коло Смоленська пода-
рував був польський король Казимир IV. Ягайлович ді-
дичеві Олександрові Солтанові. Історик подає, що ту
Ікону найдено між 1470—1480 р. на терені Жировиць.

Ось коротка історія Ікони: Пастушки дідича, Олек-
сандра Солтана побачили між кущами на краю ліса Іко-
ну Матері Божої з Дитятком Ісусом на руках, яка по-
висла на галузях дикої груші. З радістю принесли її до
свого дідича Солтана, який приказав негайно збуду-
вати там церкву, де примістив її. Церкву віддав в посі-
дання ОО. Василіян. Гарячим почитателем тієї Ікони
був свого часу св. Йосафат Кунцевич. Польські королі,
як Володислав IV., Іван Казимир, Іван Собіський відві-
дували вибране св. місце Марії і після складання по-
клону складали теж щедрі дари для тієї церковці. Ві-
стки про численні чуда дійшли до Риму. Папа Вене-
дикт XIII. після канонічної перевірки чудес вислав ко-
рону, якою вже 19. вересня 1730 р. укороновано її че-
рез митрополита Атанасія Шептицького. В час корона-
ції приступило 140.352 осіб до Св. Причастя. Довкола
Ікони, видніє напис: „Честнійшую Херувім, і славній-

Чудотворна Ікона Богоматері в Жировицях

шую без сравнення Серафім, без істлінія Бога Слова рождшую, суццю Богородицу, Тя величаєм“. Жировиці стали славним на всю Польщу і Україну відпустовим містечком. До 1839 р. занотовано поверх 200 чудес. Ця Ікона є від 1718 р. в церкві св. муч. Сергія і Бакха в Римі. В Римі зареєстровано вже в 1718 р. 13 чудесних уздоровлень.

В Загайцях коло Кременця, в Загореві коло Володимира Волинського, в Зимнянах, в Кременці, в Новодворі, в Піддубцях — всі на Волині, були чудотворні Ікони Матері Божої, які прославилися чудесними уздоровленнями. В Новгородку литовським, В Пинську на Поліссі, в Рогізні коло Самбора були теж чудотворні Ікони. Ця остання Ікона, яка спершу була власністю місцевого коваля, в його домі ще 1736 р. чудесно заплакала.

13. Корсунська Ікона

В 1236 р. розгромлено сильні татарські відділи, а перемогу над ними приписували місцеві люди молитвам св. мученика Меркурія, який перебував в той час у Корсуні. Як розказувало місцеве населення, він мав молитися день і ніч до Матері Божої в чудотворній корсунській Іконі, щоб Бог захоронив нарід від руїни. І сталось чудо, бо невеличка оборонна сила розгромила численні загони татарських орд. Згадує про це історик Кульчинський. („Сяйво руської Церкви“, Рим 1773.)

14. Крехівська Ікона

Ця Ікона знаходиться в монастирі ОО. Василян. Ще до сьогодні заховані оборонні мури з гарматками, валами і ровом. Туди поспішали тисячі богомольців з ріжних сторін, щоб скласти у стіп Пречистої поклін, подяку і прохання о ласки. Є історична записка, а саме 1672 р., що монастир оборонився чудесно від турецько-татарських орд. Монахи і зібраний народ приписував перемогу над ними Матінці Божій в цій Іконі. Є там

дві чудотворні Ікони Матері Божої: крехівська і верхратська, та св. О. Миколая.

15. Крестинопільська Ікона

Після записок мала вона врятувати в чудесний спосіб містечко і монастир першим разом від вогню 1768 р., а другим разом в час страшної пошесті (мабуть чуми). Коли монахи разом з місцевим населенням взяли участь в процесійному поході з чудотворною Іконою по містечку, чергового дня не занотовано ні одного випадку смерті, а цей помір, який шалів впродовж шістьох місяців, щез у містечку і в окрузі його. 32 шнури коралів і понад 40 вот є найкращими доказами ласкавости Пречистої в цій Іконі.

16. Кулаковська Ікона

Подільське село, Кулаківці мало теж чудотворну Ікону, яка плакала 1777 р. Духовна комісія перевірила цей факт і зарахувала її до чудотворних Ікон.

17. Купятицька Ікона

Село Купятичі на Пинщині мало в своїй церкві чудотворну Ікону, яка прославилася 15 чудесними uzдоровленнями, про що згадує сучасник І. Галятовський в творі „Небо новое“.

Були ще Ікони в Лискові (перша звістка про неї 1685 р.), в Луцьку, про яку говорили, що вона вийшла з-під кисти св. євангелиста Луки, в селі Лучинцях (рогатинського повіту) в Улашківцях, в Уневі коло Перемишлян, в Корсові коло Бродів, в Страдчі коло Львова й інших, які зазнавали культу як чудотворні.

18. Марія-Повчанська Ікона

Марія-Повч лежить в Савольщині в Карпатській Україні. Є там гарний монастир з церквою св. Михаїла. Там міститься чудотворна Ікона Божої Матері, яка на-

лежить до ряду плакучих Ікон. В листопаді 1696 р. вперше плакала 14 днів. Коли ця вістка дійшла до Відня, австрійський цісар Леопольд I., на прохання своєї дружини Елеонори, доручив забрати її до Відня і вмістити її в головному престолі катедральної церкви св. Стефана, де є до сьогодні предметом великого почитання. Розказують, що коли її переносили до Відня, задержалися в селі Барца, де ОО. Єзуїти з Кошиць спровадили славного мистця, який намалював (скопював) три репродукції Ікони: одну для кошицької церкви, де ОО. Єзуїти перебували, другу для каплички села Шариської столиці Кшифалу, а третю передано для монастирської церкви в Марія-Повч. Мати Божа вернулася в новій Іконі на своє вибране місце, де нарід до сьогодні знаходить там потіху і надію.

Дня 1., 2. і 5. серпня 1715 р. чудесно вдруге заплакала. Місцевий парох, о. Михайло Папп, відправив Службу Божу з дяком Іваном Мольнаром. В час читання св. Євангелії побачив дяк сльозу під оком Пречистої в Іконі. Зараз після Служби Божої приступив він до о. пароха і каже: „А, отче духовний, на образі Пресв. Діви видно каплю!“ Поглянув о. парох на Ікону і дійсно завважав немов перлу-сльозу. Тепер зачинив двері і за деякий час увійшов до церкви і побачив, як густі перлинні сльози спливали і заливали лице Пречистої. Переляканий вибіг з церкви і прикликав дяка та його свекора Іллю Жишка і ще одного чоловіка, Василя Лакатоша, щоб були свідками тієї незвичайної події. Всі приявні бачили, як з правого ока копали сльози величини гороху, а з лівого дрібніші. Це сталось в четвер, дня 1. серпня. Отець Папп післав післанця з листом до свого єпископа, що перебував в той час у Великім Каллові. Єпископ прибув до Марія-Повч, а з ним військо, що тоді там перебувало на маневрах. Прибув теж туди з Великого Каллова тамошній начальник пошти і всі з подивом обсервували плакучу Ікону. Другого дня в п'ятницю, 2. серпня, Ікона вже не проливала сліз, але ще залишились мокрі сліди сліз. Після відправи Бого-

служби всі вийшли з церкви, але коло 9-ої години ввійшов о. парох до церкви і побачив разом з великими масами людей, між якими були теж вояки, що Ікона знова плаче. Прибули теж кальвіни. Всі бачили знова плач Ікони і пізніше під присягою зізнавали про це чудесне явище перед єпископською комісією, якто густі сльози спадали на коралі і на підложену тарілку. Прибув туди й окружний суддя Няради та з подивугідною увагою приглядався цьому. В понеділок 5. серпня, прибув сусідній священник на відправу і разом з людьми подивляв це явище. Сльози спадали на обличчя, груди і руки та на підложену тарілку. В днях плачу Пречистої всі приявні люди плакали голосним плачем. Повідомлена найвища духовна влада з Ягру, латинський єпископ граф Г. А. Арделій, вислала двох дослідників, а саме двох Іванів Киш, каноніків з Ягру, щоб перевірили це дивне явище. Ця комісія переслухала наперед пароха, потім дяка, а вкінці 18 свідків в роках життя від 22 до 70. Всі під присягою зізнали і власноручними підписами ствердили, що власними очима оглядали.

Духовну комісію доповнила світська, яка складалася з наступних членів: Карло Орседа, тайний королівський радник, Павло Шієш, Іван і Юрій Агнер, головні військові комісарі, Геомшек, чернець Мінорит й інші. Перевіривши всі обставини, серед яких це явище відбулося і саму суть явища, вирішили, що тут діє надприродна сила. Це сталося 15. серпня.

Дня 25. серпня б. р. духовна комісія зарахувала Ікону до чудотворних і доручила прилюдно її почитати. Папа Пій VI. уділив Повчанській церкві повний відпуст на пять Богородичних празників для всіх, хто відвідає церкву, відбуде св. Сповідь і запричащається та відмовить приписані Церквою молитви. Від 1715 р. до 1-ої світової війни, то є до 1914 р. зареєстровано багато чудес, з них найважливіші такі:

а) 1751 р. осліпла дівчина **Вероніка Десора**. 2. липня ц. р. помолившись з матір'ю перед Іконою прозріла.

б) 1776 р. принесли туди дочку графа **І. Барковція**,

паралітичку в ногах, одначе звідти вертала радісно пішки додому.

в) 1814 р. принесено перед Ікону утоплену **Вероніку Бомар**, де після молитви родичів, вернулась до життя.

г) **Рузька Чевке**, глухоніма торкнулась Ікони і нагло відзискала слух і мову. Це сталося 7. вересня 1857 р. при 12 свідках.

г) 20-літня дівчина **Варвара Полицька** від 7-го року життя не ступила кроку без палиць, а коли після молитви торкнулася Ікони, нагло стала на рівні ноги, а свої кулі залишила в церкві.

д) 8-літня **Сузанна Ріпка** від уродження німа, приложена до Ікони 6. вересня 1860 р., нагло відзискала мову.

е) **Степан Микльош**, 43-літній мешканець Пацини, півтора року сліпий, після молитви перед Іконою 6. вересня 1860 р. прозрів.

є) **Пелагія Косма** з Добокайської області стала через тяжку довголітню недугу глухо-німою, а 1871 р. після молитви відзискала слух і мову.

ж) Дочка **Йосипа Лазар** з Берег-Чома, 4-літня дівчинка **Тереня** осліпла в квітні 1897 р. Коли 1. серпня 1897 р. приложили її голову до Ікони, дитина нагло прозріла.

Кілька наведених прикладів чудесних uzдоровлень подаю, щоб ствердити чудотворність Ікони.

Від 3. грудня до 19. грудня 1905 р., а пізніше 30. і 31. грудня заплакала Ікона. Поверх 200 людей бачило цього дня чудесний плач. Мукачівський єпископ вислав туди свою комісію під проводом каноніка, о. д-ра **Олександра Микита** для переведення слідства, яке почалось 11. січня 1906 р. і тривало три дні. Ікону знято і в прияві духовної і світської комісії досліджувано. В склад комісії входили: д-р **Володислав Еккерт**, проф. **хемії в будапештенському університеті**, **Євген Віртсфельд**, оптикар, д-р **Балкані**, лікар. Ікону оглянули докладно з усіх боків, та ніде не знайшли чогось підозрілого. Ікона творила цілість, а сльози появилися над-

природним способом, нащо всі знавці, між ними лікар Жид, присягли. З Повчі і з околиці зголосилися до присяги понад 200 свідків, але комісія переслухала під присягою лише 57, а 3 без присяги. Комісія вирішила, що плач Марії був справжній і надприродного порядку. Задні дверцята опечатала печаттю мукачівського єпископа, Юлія Фирцака і відійшла. Це сталось 12. грудня 1905 р. В 1917 р. четвертий раз появилися сльози на Іконі, а приявні люди плакали голосно з Богоматірю. Є гарна пісня змістом і мелодією до тієї Ікони: „Повчеградє веселися, Тебі благодать явися...”

19. Самбірська Ікона

Самбір належить до найстарших галицьких міст. В 1554 р. заходами перемиського єпископа, Антона Радилівського збудовано деревяну церкву, яка перестояла ріжні лихоліття до 1737 р. В своєму історичному ході часу доступила великої чести, бо її Ікона, що представляла страдаючу Богоматір, заплакала кровавими сльозами 15. вересня 1727 р. Першим наочним свідком чудоплачу Богоматері був місцевий священник, о. Андрій. Дальшими свідками плачу були: Адріян Дебієр, завіда-тель самбірської економії, о. Кузьмінський, префект ОО. Єзуїтів в Самборі, Осип Прондзінський, секретар, 2 грецькі купці й інші.

20. сересня 1727 р. самбірський декан, о. Теодор Нащочиць, на поручення перемиського єпископа Єроніма Устрицького перевірів явище й опечатав Ікону в шовкову матерію. 28. вересня 1727 р. сльози відновилися, що перевірила єпископська комісія і признала те явище надприродним. Ікону опечатала і примістила в церкві. Чотири чудесні уздоровлення попередили приїзд другої єпископської комісії, яку вислав єпископ Єронім Устрицький в складі 9 осіб. Ця друга комісія прийняла присягу від очевидців плачу Пречистої, від чотирьох уздоровлених, які відбулися по відїзді першої комісії.

Пречиста Діва в цій Іконі плакала з деякими перервами 25 неділь або 175 днів, тобто від 15. вересня 1727 до 9. травня 1728 р. Вона плакала, а з нею плакав наш бідний нарід над своєю недолею, нашим лихоліттям. Єпископський Ординаріят грамотою з дня 3. грудня 1727 р. проголосив Ікону чудотворною і поручив Ї почитати та в усіх потребах благи ласк. Апостольська Столиця надала повний відпуст чотири рази до року, а саме: на Стрітєння Господнє, Положення Ризи Прч. Діви Марії, Успення Матері Божої і Різдво Матері Божої, а грамотою з дня 8. червня 1908 р. проголосила головний престіл чудотворної Ікони в самбірській церкві упривілейованим.

20. Тартаківська Ікона

Ця Ікона представляє Непорочне Зачаття Матері Божої, як Пречиста Діва складає руки до молитви; під Ї ногами місяць, а під ним гидкий гад гризе яблуко. Над Ї головою Бог-Отець розкладає руки немов благословить Ї на дорогу відкуплення. Цю Ікону привіз з Єрусалиму Воловинський Василіянин, Єремія. Дня 7. березня 1765 р. вона почала видавати кровавий піт. Це явище тривало до 24. березня 1765 р. Духовна і світська комісії два рази Ї перевіряли і 1. квітня 1777 р. проголосили Ї чудотворною. До 300 вот вказує на чудотворність Ікони, а велика хроніка нараховує 407 чудес і ласк Пречистої.

21. Тербовельська Ікона

До приходу советів в 1944 р. ще була вона в архикафедральному храмі св. Юра у Львові. Годиться теж замітити, що цей храм збудували 1744 р. наші Владики, Атанасій і Лев Шептицькі. Ця Ікона мала спершу бути в монастирській церкві за Тербовлею, де 1663 р. заллялася рясними сльозами. Свідком плачу Ікони був Іван Суловський, королівський ротмістр разом зі своєю ротою і склав своє зізнання під присягою.

В 1673 р. напали на Теремовлю турки. Нарід звернувся о поміч до Матінки Божої. Міни, заложені турками для знищення Теремовлі, вибухли, але їх сила знищила турецьку обложну силу. Турки і два молдавські воеводи, бачили, як по мурах укріплення міста ходила в світлій одежі якась Діва і відвертала турецькі кулі і міни. Чудесна оборона Ікони записана на дерев'яній таблиці, яка переховувалася в манастирській церкві св. Онуфрія у Львові. Великим почитателем Теремовельської Богоматері був львівський єпископ, Йосип Шумлянський, який врятувався в час бою з турками під Журавном 17. вересня 1676 р. і під Віднем 12. вересня 1683 р., коли поручився опіці Богоматері в чудотворній теремовельській Іконі. Дві турецькі кулі, вимірені в єпископа не поцілили його. Ці кулі до приходу большевиків в 1944 р. находилися в манастирі св. Онуфрія у Львові. В 1704 р. в час облоги Львова шведами, теремовельська Ікона почала плакати. Шведський генерал Штембок, запрошений до міста на очевидця чуда вислав свого комісара, Густава Жолдана разом зі секретарем. Коли побачив плачучу Ікону, вернувся до табору і здав звіт, а після цього шведи відступили від облоги міста.

22. Тернопільська Ікона

Ця Ікона була спершу власністю міщанина, Василя Маркевича, а представляла Пречисту Діву з Дитятком Ісусом, яке благословить світ. Обидві голови укороновані. Вже в домі Маркевича Ікона плакала і тому він віддав її до церкви Чесного Хреста. Львівський єпископ, Атанасій Шептицький перевірів те явище 1730 р. і своїм декретом проголосив цю Ікону чудотворною причому доручив почитати її і два рази в час двох празників, а саме на Положення Ризи Божої Матері і на Покрови правити Службу Божу з виставленням Найсв. Тайн і відбувати процесійний похід. 1777 р. декрет поновлено, а 1744 р. потвердив його митрополит Григорій Яхимович.

23. Улашковецька Ікона

Походить з 1678 р. В цьому році перенесено Її до монастирської каплиці в Улашківцях (чортківський повіт). В час турецько-татарських нападів була ця Ікона предметом великого культу, бо обороняла нарід перед жорстокими ордами.

Була ще Тиврівська Ікона, як копія ченстохівської яка вже 1739 р. славилася чудами.

24. Чернихівська Ікона

Чернихів — село в Тернопільщині мало чудотворну Ікону, славно вже чудами 1578 р. В 1830 р. привезено на возі паралітика, Франца Коритовського, тогочасного властителя Чернихова. Після прийняття св. Тайн і по молитві перед чудотворною Іконою нагло виздоровів.

Славний Маріюфіл, Іван Галятовський в своїм творі „Небо новое” описує чуда Преч. Діви в „Скиті манявським”, в Рогатині, Уневі і Рудниках. І так в „Скиті манявським” явилась Мати Божа в сні монахові Філяретові і закликала його до поправки монашого життя. В „Рогатині” Божа Мати обявила в сні монахові Ісаєві, що молитва мешканців міста вислухана. Вона стояла на облаках і плакала, а архангел Гавриїл держав в руках чашу, до якої опливали сльози. Небо відкрилось, а там на престолі сидів Христос, і було чути голос Ісуса до Богоматері: „Вислухана Твоя молитва!”

В монастирі Унева монах Арсеній бачив Пречисту як пригортала під Свій покров плачущих і страдаючих.

В селі Рудниках натхнула в сні Богомати дідича, Адама Желиборського вступити до монастиря, звідки вийшов єпископом.

Культ Богоматері проявився теж на Запоріжжі і в Гетьманщині

Її почитали гетьмани враз з козацтвом. Почитав Її гетьман Іван Мазепа, благав Її помочі Пилип Орлик.

Prima Primaria in Roma
„Перша з перших“ Мати Божа в Римі
Покровителька Марійських Дружин

В 1709 р. після погрому гетьмана Івана Мазепи багато козаків та їх старшин дісталось до в'язниць. Між іншими ув'язнено гадяцького полковника, Івана Черниша в Білій Церкві. Його вмішали в справу Кочубея й Іскри і тому він попав до в'язниці. Там щоденно просить Матір Божу, щоб його рятувала, а в тому самому часі молиться щоденно його жінка, благаючи рятунку. І ось однієї ночі являється їй у сні Пречиста і потішає її, що її муж вийде незабаром на волю. І дійсно так сталося: Кочубея й Іскру покарано смертю, а його випустили на волю. З вдячності за свободу справив Черниш срібну ризу для Ікони М. Б., перед якою молилася його жінка, а на берегах ризи казав витяти вірші, які розказували про цю подію. Це сталося 1710 р.

Що торкається **Запорожців**, то вони були переконані, що славу, всі перемоги, повстання їхньої організації дала їм Пречиста Мати, якій вони беззастережно від-

далися в опіку. Ось що подає козацька легенда: „Коли це обявилась у їх ікона: дивляться, аж під нею й підпис: вам, запорожці, вам, славне низове війська, ця молитва написана. Як будете цю молитву знати, як будете її добре помятати, то не преже світа і до кінця віка не буде вас ніякий вогонь брати. Заведіть, запоріжці, у себе сорок тисяч чоловіка, держіть суди, вибирайте старших, тоді ви будете славні від нині і до віку”. І так поступили козаки: побудували собі твердию, а по середині побудували деревляну церквцю під візванням св. Покрови на острові Чартомлику о 3 банях. Вона простояла аж до 1709 р., коли то прийшов туди російський цар Петро I. зруйнувати Січ. І козацький переказ подає, що ця церквця разом з дзвіницею скрилася в Дніпрі. Козацька Ікона М. Б. в Нікополі так виглядала: В горі на липовій дощці стоїть праворуч св. Миколай, а ліворуч св. Михаїл. На долі по боках стоять козаки-запоріжці з виголеними головами, в жупанах, з зеленими поясами, в широких шараварах, в чоботах, в повній зброї. По середині лежить їх зброя і знамена. Від уст передового Запоріжця з лівого боку простягнута лента аж до омофора Пречистої, який розтягнула над ними, з написом: „Молим, покрий нас честним твоїм покровом ізбави нас от всякого зла!” Над головою Пречистої видніє відповідь, яку Вона дає запоріжцям: „Ізбавлю і покрию моя люди!” Тарас Шевченко в поемі „Іржавець” представляє культ Богоматері серед козаків. Він розказує, що по бою під Полтавою піддалося кілька тисяч запоріжців татарському ханові на Кримі і забрали з собою Ікону Пречистої. В таборі поставили Її по середині і крадьком приходили молитися, бо хан наказав їм церкву будувати. З часом вертаються в Україну з Іконою, яку складають в мурованому храмі в Іржавці, „от там вона й досі плаче та за козаками” — додає від себе наш геній.

Вже Могилянська Академія, яка була найвищою культурною інституцією в Україні, причинилася в значній мірі до поширення культу Богоматері. Братчики

Академії писали в її честь пісні, псалми, гимни, канони. Велика збірка пісень увійшла в Почаївський Богогласник в 1791 р. В Києві повстала Конгрегація, яка уживала печатки з Благовіщенням. Повставали теж брацтва під покровом Богоматері не лише по містах, але й по селах. В 1725 р. повстає Брацтво Непорочного Зачаття у Львові при церкві св. Юра. В 1739 р. засновується василіянська дружина в честь Марії т. зв. Марійська Конгрегація, яка на підставі постанов заможського синоду з 1720 р. розвивала свою діяльність в південних воєвідствах Польщі, себто в Галичині. В новіші часи оживився культ Марії по містах і селах. Засноване в 1918 р. Марійське Товариство Пань у Львові покійним архимандритом Чина ОО. Василіян Теодозієм Т. Галущинським розвинуло свою діяльність. В 1920 р. Марійське Товариство Молоді гурнує академічну і середньошкільку молодь хлопців і дівчат. Провід Товариства спочивав в руках великого почитателя Марії о. доктора Йосафата Маркевича, а після нього о. д-ра Іриней Назарка. Почала ширитися Марійська преса, як "Місіонар Марії", для студентів місячник "Поступ", а для молоді з низчою освітою та селян "Наш Приятель". Заходом М. Т. М. засновано літературно-видавничий інститут т. зв. "Добра Книжка", який пустив в рух в край, в народ цінну літературу. "Добра Книжка" спочивала в руках ревного почитателя Богоматері п. редактора М. Моха, який вкладав в це благородне діло всі свої духові сили. Заходами **Марійської Товариства Молоді** повстали по містах і селах "Марійські Дружини", які об'єднували в першій чергу старше жіноцтво, а по школах шкільну молодь хлопців і дівчат. Повстали теж Марійські Союзи і Марійські Кружки. Всі зі запалом ставали під Марійський прапор, а місяць травень був тріумфом Діви Марії. Воєнна хуртовина, а особливо комуністична окупація припинила Марійську діяльність. Та ми віримо, що в нашому народі не згасла любов до Небесної Неньки. Надія на Неї, що спасе нас з неволі сьогоднішньої тиранії живе в народі і прийде час, що Матінка Божа відчинить тюрми Сходу,

з яких вийде на волю й наш нарід і заживе між вольними народами незалежним життям. Тоді ми відновимо коронаційний акт нашого великого князя, Ярослава Мудрого і проголосимо її Царицею України і Матір'ю вольного народу.

